

HAJDÚ-BIHARI

Világ proletárijai, egyesüljétek!

XXIII. ÉVF., 233. SZÁM
Ára: 80 fillér
1966. OKT. 2., VASÁRNAP

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Korszerűsítik a tőgazdaságok tavait

Az állami tőgazdaságok zömmel 40-50 éves tavait a harmadik ötéves terv időszakában kerekén 180 millió forintot költséggel felújítják, korszerű építményekkel látják el, és új tavakat is létesítenek. A felújítást, korszerűsítést 2000 holdra tervezik. A tőgazdaságok egy-egy holdra jutó évi átlagos halhozama a 20-30 év előtti 250 kilogrammról 600 kilogrammra nőtt.

Emléktábla a Gömbös-szobor felrobbantásának helyén

Az Erzsébet-híd budai oldalán, a jelenlegi hídfeljáró melletti parkban állt annakidején Gömbös Gyula fasiszta miniszterelnök szobra, amelyet 1944. október 6-án partizánok, az úgynevezett Marót-csoport tagjai robbantottak fel. Ezzel az akcióval adták jelt a fegyveres ellenállás megkezdésére. A Fővárosi Tanács emléktáblával jelöli meg a helyet, ahol a robbantást végrehajtották. A robbantás évfordulója alkalmából - október 6-án - délután 11 órakor ünnepséget rendeznek, s ennek során leplezik le az emléktáblát. Az ünnepségen részt vesznek az egykori Marót-csoport tagjai is, köztük azok, akik a szobrot felrobbantották. (MTI)

A pártkongresszus tiszteletére

Időben és jó minőségben vetik a búzát

Az elmúlt héten, amikor kedvezett az időjárás a talaj-előkészítésnek és vetésnek, volt olyan nap, amikor több mint 5000 holdon került földbe a kenyérgabona magja a megyében. A szövetkezetekben kibontakozott széleskörű munkaverseny a fiatalok, családtagok százait kapcsolta be a sürgős munkába.

A derecskei járás termelősövetkezei október második felében be akarják fejezni a kenyérgabona vetését.

Több gazdaságukban 50-60 százalékát elvetették már az

őszi búza előirányzatuknak is. Különösen folyamatosan és jól dolgoztak az elmúlt napokban, túl vannak a búzavetés felén a kismarjai Rákóczi, a kokadi Lenin Termelősövetkezet tagjai, s igen jó a teljesítmény a pocsjai Új Élet és a hajdúbagosi Szabadság Termelősövetkezetben. A sok belvíz miatt többszáz holdat útra kellett vetni, s kedvez az idő a zöldtakarmány betakarításának, a siló készítésének. A hajdúbagosi Szabadság Tsz-ben 1800 köbméter siló készítését vállalták s 1400-at raktak össze, a derecskei Petőfi Tsz-ben 3200 köbméterből

2500-at, a derecskei Új Élet Tsz-ben 1450 köbméter silózási előirányzatukból 1200 köbmétert teljesítettek.

A debreceni járásban is több termelősövetkezet van, ahol a kongresszusi verseny során több mint felét elvetették a búzának is.

A bagaméri Búzakalász Tsz-ben 70 százaléka földben van a búzának is, a hajdúdorogi Bocskai és Petőfi, valamint a bagaméri Alkotmány és a téglási Új Élet Tsz felét elvetette a búzának. Az ebesi Vörös Csillag Termelősövetkezetben 17 százalékkal több kenyérgabonát adtak a végleges összesítés szerint az államnak, mint az eredeti tervük volt, s az őszi búzából pedig több mint 500 holdat vetettek el. A kongresszusi munkaverseny lendületével akarják elérni, hogy október 20-ára kifogástalan minőségben földben legyen az utolsó holdon is a búza.

A püspökladányi járásban az őszi árpa idejében történt elvetése után a növénytermelő és traktoros brigádok a búzát vetik.

A kabalai Lenin Termelősövetkezetben szeptember végére elcsépeltek a rizst is.

A berettyóújfalui járásban egynekedül teljesítették az őszi búza vetési tervüknek.

Azok a termelősövetkezetek, amelyek a kongresszusi versenyhez csatlakoztak - a növénytermelő és traktoros brigádok vállalkoztak tettek - 35 százaléknál tartanak a vetésnek.

MEGNYÍLT A MÚZEUMI HÓNAP

Szombaton délután a Déri Múzeumban ünnepélyesen megnyitották a Hajdú-Bihar megyei múzeumi hónap rendezvénysorozatát. A megnyitón megjelent Gyarmati Kálmán, a megyei pártbizottság munkatársa, Kigyós Sándor, a

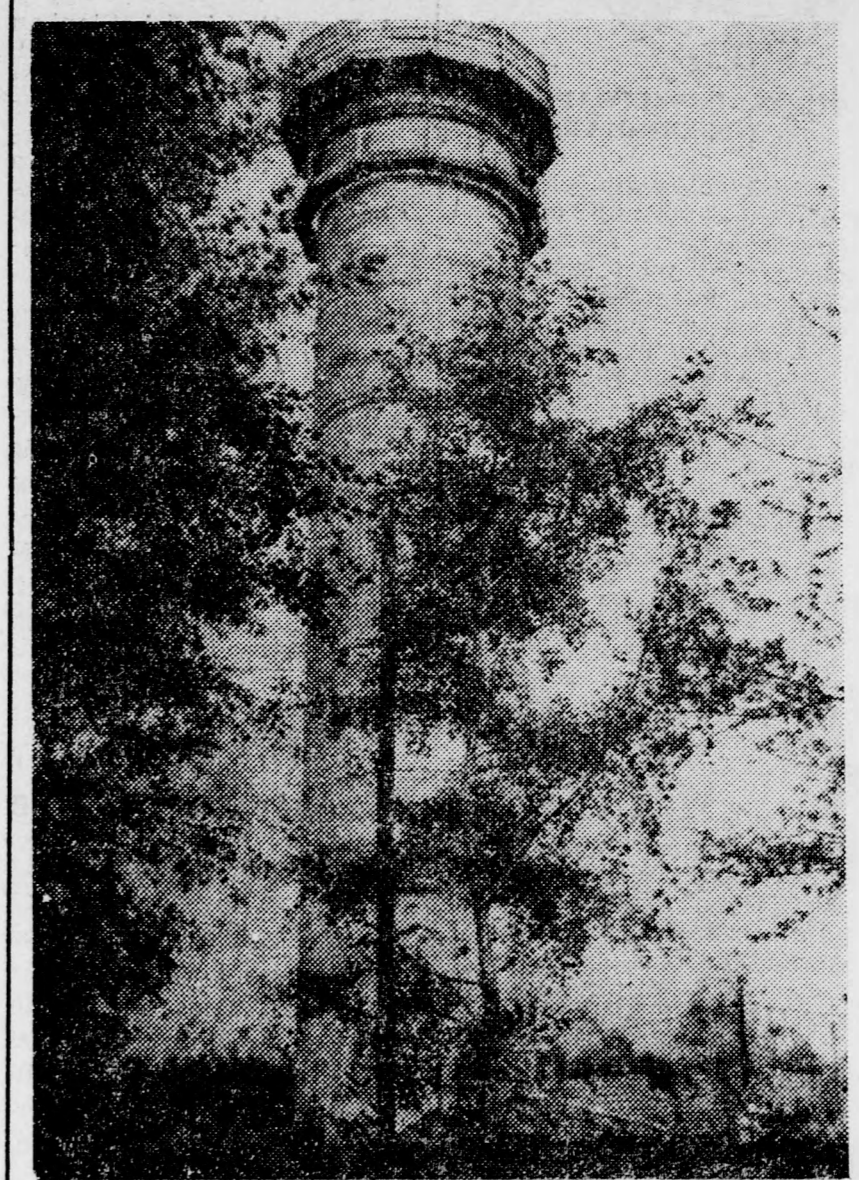
megyei tanács v. b. művelődésügyi osztályának vezetője.

A múzeumi hónapot Kiss Imre, a megyei tanács vb-elnökkelnyitette nyitotta meg. Megnyitójában hangsúlyozta, hogy széles dolgozó tömegek igénylik a múzeumok októberi bemutatóit, ami azt bizonyítja, hogy múzeumaink nem húzódnak a magasságok, elefántcsonttoronyba, hanem lépést tartanak formálódó új életünk gyors változásaival.

Kiss Imre ezután méltatta Telep Károly festőművész életútját és művészetét. Kiemelte a művész Debrecenhez kapcsolódó törekvéseit.

A megnyitói ünnepség után a Déri Múzeum előadótermében Telep Katalin művészettörténész tartott vetületképes előadást Telep Károly művészetéről.

96 méter magas lánceszem a debreceni Nagyerdőben

A debreceni Nagyerdő gyönyörű, őszi panorámájából nyúlik magasra az új televíziós-torony, melynek eddig csak egyharmada készült el...

(Riport a 3. oldalon)

Elutazott hazánkából Nagy-Britannia Kommunista Pártjának küldöttsége

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására hazánkba látogatott Nagy-Britannia Kommunista Pártjának küldöttsége, Sid Fosternek, a Politikai Bizottság tagjának vezetésével. A küldöttség eszmecsere-t folytatott Kádár Janossal, a Központi Bizottság első titkárával, Gáspár Sándorral és Komócsin Zoltánnal, a Politikai Bizottság tagjaival. A küldöttség meglátogatott több budapesti és borsod megyei ipari és mezőgazdasági üzemet.

Az elvtársi légkörben lezaj-

lott eszmecsere során a két párt képviselői a nemzetközi politikai helyzettel, különösen az Egyesült Államoknak Vietnám ellen brutális agressziójával kapcsolatban kifejezésre juttatták, hogy elsődleges feladatnak tartják a testvérpártok akcióegységének mind szélesebb kibontakoztatását.

A küldöttség szombaton elutazott hazánkából. A Ferihegyi reptéren dr. Korom Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának titkára búcsúztatta a vendégeket. (MTI)

Filozófusok tanácskozása Budapesten

A Filozófiai Szemle szerkesztő bizottsága október 4-7 között rendezte meg a tanácskozást, amelyen Bulgáriából, Csehszlovákiából, Jugoszláviából, Lengyelországból, Olaszországból, a Német Demokratikus Köztársaságból, Romániából és a Szovjetunióból mintegy 25 szerkesztő vesz részt. A tanácskozás két témával foglalkozik. Az egyik: „A marxizmus emberkonceptiója”, a másik téma: „A marxista filozófia és szociológiai szerepe a szocialista társadalom és a szocialista tudat fejlesztésében”. (MTI)

Jelentjük a pártnak...

Hivatalosan megkezdődött a „Köszöntjük pártunkat” úttörőakció

„A vörös zászló hőseinek útján” úttörőmozgalom első részakciója „Köszöntjük pártunkat” címmel, tegnap, szombaton délelőtt hivatalosan megkezdődött. Az indítást jelentő rövid ünnepséget Debrecenben, a Belváros II. pártalapszervezet helyiségében tartották, amelyen jelen volt Gál István, a megyei pártbizottság titkára, Tóth Imre, a KISZ megyei bizottságának első titkára, dr. Albert Béláné megyei úttörőtítkár. Ott voltak a pajtások ünnepségén a munkásmozgalom régi harcossai: Murányi Antalné, Tarcsai Mihály és Juhász András.

Az ünnepi díszbe öltözött városainak képviselői, akik magukkal hozták a Hajdú-Bihar já-

tően az úttörőparlamentek küldöttei jelentést tettek a párt megyei titkárnak arról, hogy járásukban és városukban hány órs tett eleget az új mozgalomba való jelentkezés feltételeinek. Majd átnyújtották a jelentkezési lapokat. Ezt követően Gál István elvtárs rövid ünnepi beszédében arról szólt a pajtásokhoz, hogy a párt már sok hőst nevelt a hazának, s a vörös zászló arra kötelezi a pajtásokat, hogy jobban tanuljanak, tiszteljék szüleiket, nevelőiket, és jobban ismerjék a párt harcait, munkáit.

A megyei titkár beszéde után, a mozgalomba benevezett több mint 65 ezer hajdú-bihari kisdobos és úttörő küldötte fogadalmat tettek a vörös zászló alatt. A fogadalmat szövegét Tarcsai Mihály veterán kommunista olvasta fel. Majd a feszes vigyázzba álló pajtások előtt Gál István elvtárs felolvasta a megyei pártbizottság különparancsát:

Pajtások! Kisdobosok! Úttörők!
Az MSZMP megyei bizottsága, valamint a megyei úttörőelnökség, felhívással fordul hozzátok, „A vörös zászló hőseinek útján” mozgalomba benevezett valamennyi kisdobos és úttörő őrshez, hogy:

— kutassátok fel a községekben, kerületekben élő legidősebb és legfiatalabb párttagot, ismerkedjétek meg iskolákban tanító párttagokkal, az őszi tagok párttag szüleiével. Hívjátok meg őket foglalkozásaitokra, beszélgetsetek velük a pártról, a vörös zászlóról. Kutassátok fel minden olyan nevezetességet, emléktáblát, szobrot, hősök sírját, amelyhez forradalmi esemény, hőstett fűződik.

Kapcsolódjatok be az „egymillió forintot a népgazdaságnak a kongresszus tiszteletére” akcióba, és teljesítétek a vállalásokat. A parancs végrehajtása után tegyétek jelentést a csapatvezetőségnek. Kutatásaitok

eredményeit rögzítsétek az őszi naplóban. Pajtások! Legyetek bátor, hű úttörői szocialista hazánknak. Munkátokkal, magatartásotokkal bizonyítsátok be, hogy bízhathatunk rátok a párt.”

Ezt követően a párt megyei titkára átadta a különparancsot a parlamentek küldötteinek, akik gyorsfutárral továbbították azt a csapatokhoz.

Rövid kultúrmozgással ért véget a „Köszöntjük pártunkat” akció indító megyei ünnepség.

A Napló szerkesztőségéhez a pénteki és szombati napokon sok levél érkezett, amelyben a pajtások beszámoltak arról, hogy eleget tettek az új moz-

galomba való benevezés feltételeinek, és sikeresen megindították „A vörös zászló hőseinek útján” mozgalmat. Debrecenben például fehérsisakos motoros munkásörök díszkíséretében vitték végig minden csapathoz a járási pártbizottságtól kapott zászlót, amelyre szalagot kötöttek az örsök. A debreceni Tóthfalusi Úttörőcsapat pajtásai meghívták körükbe Kerényi Dezső alezredek elvtársat, a nógrádi partizánegység egykori harcosát, aki a régi harcokról mesélt az úttörőknek. Mogyorósi Éva úttörőpajtás pedig arról számolt be a szerkesztőséghez küldött levelében, hogy a debreceni Új Élet parki iskola pajtásai veterán kommunistát hívtak meg ünnepélyes csapatgyűlésükre.

Gál István elvtárs az új mozgalom jelentőségéről beszél

A városok és községek úttörőparlamentjének küldöttei jelentést tesznek

A pártértekezletek előtt

Írta Gál István, a megyei pártbizottság titkára

Pártunk IX. kongresszusára készülve a Központi Bizottság július végén megtárgyalta és jóváhagyta az irányelveket s a szervezeti szabályzat módosításának tervezetét. Ezt követően — a kongresszusra való felkészülés jegyében — élénkebbé vált a politikai munka a pártbizottságokban, s a pártbizottsági tagok aktív érdeklődése nyomán pezsgőbb lett közéletünk minden területe. Kezdődött ez azzal, hogy a Központi Bizottság augusztusban a pártbizottságok rendezésére bocsátotta az irányelveket és a szervezeti szabályzat módosításának tervezetét, hogy a taggyűlések véleményét mondjanak a fontos dokumentumokról és — ezzel összefüggésben — a pártunk a VIII. kongresszus óta végzett munkájáról.

A szokásosnál szélesebb véleménycsere kezdődött ezzel meggyőzően is a pártvezetőség és a tagság között. Ennek egyik jellemzője a mély felelősségérzet, az ország dolgaiban való eligazodás minden eddiginél magasabb fokú biztonsága, az aktív véleménynyilvánítás, pártunk politikájának helyeslése, a párt szerete, védelme, szocialista vívmányaink továbbfejlesztésének igénye.

Az augusztusi taggyűléseken megyénk párttagsága elsősorban az országos politikáról mondott véleményt, majd a szeptemberi taggyűléseken ezt kiegészítve a munkaerőterület jelleg domináns, hiszen a közvetlen üzemi, termelőszövetkezeti és intézményi, helyi problémák kerültek előtérbe. Valamennyi pártbizottság értékelte munkáját — az általános irányelvek szellemében —, elemezte a helyi konkrét sajátosságokat, feladatokat, majd megválasztotta a párttitkárt, a vezetőséget, a felsőbb pártbizottság értékelésére a küldöttöket. Az alapszervezeti vezetőségválasztó taggyűlések befejeződtek, jelenleg még folynak az összevont taggyűlések, és ezután kerül sor a különböző szintű pártértekezletre.

A taggyűléseken a párttagság ószintén, kommunista felelősséggel vizsgálta, elemezte az elmúlt két év munkáját. Természetesen tekinthető, hogy a kommunista elsősorban saját ügyeik, vállalatok, intézményeik termelési, gazdasági, politikai, nevelési, kulturális kérdéseinek elemzésével többet foglalkoztak. Minden felszólaló, a vitában részvevő tudatában volt annak is, hogy üzemének, intézményének gondoljai, eredményei részét képezik az ország egészének. Ez nyilvánult meg abban a szenvedélyességben, tárgyilagosságban, amellyel véleményt mondtak, javaslatot tettek a jobb munkára, felelősséget érezve a társadalom, népgazdasági célok megvalósításáért.

Amikor a pártvezetés és irányítás javítását elemezték, szót ejtettek a pártbizottságok aktivitásáról, munkájáról és neveléséről is, abban a helyes felfogásban, hogy a párttagságnak és a pártbizottságok döntő többségének alapvető érdeke, politikai célja a szocializmus teljes felépítése. Ebben kifejezett nyert az a helyes elv és gyakorlat, hogy a párt nem önmagáért való szervezet, hanem a társadalom legfontosabb, az egész nép érdekeit képviselő, vezető és mozgósító élcsapat.

Az ipari és mezőgazdasági pártbizottságok beszámolóiban nagy teret szenteltek a termelési célok megvalósítására — s ebben a kommunista helyiállás, munkája — értékelésének. Ezekben a pártbizottságokban csaknem mindenütt számot adtak arról, hogy milyen eredményeket értek el a KB 1964. decemberi határozatában megjelölt főbb feladatok megvalósításában. Erre kellett, hogy pártbizottságaink, kommunista tagjaink meggyőző, érvelő, példamutató munkája milyen mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a párttagok és pártbizottságok egyre szélesebb köre érti meg a termelékenység növelésének fon-

toságát, a takarékosági szemlélet jelentőségét. A párttagok nemcsak a múltat nézték, nemcsak arról szóltak, amit már maguk mögött tudhatnak, hanem kommunista felelősséggel bírálták a saját munkájukat és a vezetés fogyatékosait is, s ez nagyon jó dolog.

A beszámolók, akárcsak a hozzászólások, bírálták a termelés szerveztségében jelentkező hiányosságokat, az anyagpocséklást, a munkafegyelmelazaságait, hiányosságait stb. A termelőszövetkezetekben gyakran szóba került a termelési költségek alakulásának, a következetlen anyagi ösztönzésnek bírálatát, az új termelési eljárások bevezetésének sürgetését stb.

A beszámolók és a hozzászólások egyértelműen bizonyítják, hogy a párttagok közgazdasági szemlélete az elmúlt évek során jelentősen fejlődött, ismerik gazdaságpolitikai céljainkat, tudják, mit és miért kell tenniük, s eredményesen munkálkodtak az elmúlt időszakban céljaink megvalósításáért.

Szerény, áldozatos munkájuk, magartásuk annak bizonyítéka, hogy átérzik és megértik: ma a termelés az elsőrendű forradalmi tett. Ez vonzó hatást gyakorolt a pártbizottságok döntő többségére is, akik szintén helytálltak a termelésben, s így a kommunista példamutató munkájának ilyen értelemben is jelentős szerepe van azokban az eredményekben, amelyeket az iparban, mezőgazdaságban elértünk. Sok szó esett a taggyűléseken a gazdasági mechanizmus reformjáról, keresve a legjobb, legegyszerűbb módszereket, melyek alapján a pártbizottságok munkáját még eredményesebbé lehet tenni.

A közgazdasági ismeretek bővülése, a szemlélet erősödése, a gazdaságpolitikai kérdések iránti érdeklődés megélénkülése komoly biztosíték számunkra, hogy a gazdasági mechanizmus reformjának fokozatos bevezetésével a párt-, gazdasági és állami vezetők túlnyomó többsége helytáll a munkában, s eleget tesz az egyre növekvő követelményeknek.

Az eredmények bizonyítják, hogy pártbizottságaink képesek a kitűzött célok megvalósítására. A pártbizottságok szervezeti erősítése, a párttagok politikai és szakmai műveltségének fokozása, a pártrendszervények tartalmasabbá tétele továbbra is állandó feladatunk.

A taggyűlések öröndetes tapasztalata, hogy a pártbizottságok növekedtek. Ez egyúttal a párttagság tartalmasabb, színvonalasabb politikai aktivitásával. Ennek bizonyítéka az, hogy 90 százalék fölött van a taggyűlések látogatottsága, a részvevők mintegy 30 százaléka kért szót, s tett — igen meggyőző — javaslatot. Még fontosabb azonban a számukra a párttagságok munkájának, a termelés ügyészlővén valamennyi lényeges vonatkozását magukban foglalják.

A beszámolók és a viták közös jellemzője az élet szinte minden területét átfogó szemlélet érvényesülése mind az elmúlt időszak értékelésében, mind a jövő feladatainak kijelölésében. Politikai légtér és konstruktív eszmecsere alakult ki. A nemzetközi kérdések felvetésében is a párt politikáját támogató egyetértés jut kifejezésre: A taggyűléseken — egyetértésben a KB és kormányunk külpolitikájával — elfélik az amerikaiak vietnami kegyetlenségét, az aggodás hangján szólnak a Kínában lejátszódó eseményekről, nem értenek egyet a kínai fejleményekkel, a kínai vezetők magartásával.

Szocialista hazafiságot sugárzott több hozzászóló észrevétele abban is, hogy elítélték az imperialisták fellazítási politikáját és módszereit, ellene határozottabban felléptek az eredményeiket tekintő külföldiek elszigetelését sürgették.

Fokozódott a kritikai szellem. Bár dicsérték, bírálták. Személyre való tekintet nélkül szerényen, de határozottan vetették fel a hibákat, akár párt-, akár gazdaságvezetőről volt szó. A párt-, állami és gazdaságvezetőktől nagyobb előrelátást, következetesebb szervezőmunkát, a dolgozók véleményének nagyobb fokú figyelembevételét sürgették.

A párt szerete, tekintélyének további erősítése nyilvánult meg a jóindulatú, egészséges kommunista türelmetlenségben, ami a pártélet aktivitásának további növelésére hívja fel a figyelmet.

A választások azt mutatják, hogy a párttagság igényessége, a vezetőkkel szemben támasztott követelménye fokozódott. A párttagság a titkár és a vezető tagjaival szemben azt az igényt támasztja, hogy a párt politikájának szellemében mindent kövessenek el a szocializmus építő nemes célok gyakorlati megvalósításáért, az éves tervek pontos és gondos teljesítéséért. A jelölt bizottságok munkája módosított arra, hogy a vezetőség egyes tagjainak tevékenységéről, magartásáról a párttagság széles körben informálódjék, s annak alapján tegyen javaslatot a taggyűlésnek az új vezetőség összetételére. Párttagságunk bátran véleményét mondott elsősorban a titkárjelöltekről, de a vezetőség többi tagjáról is: jelölésük és megválasztásuk során az eddiginél jobban előtérbe került a kommunista ember, jellembeli vonások megkövetelése, igénylése. Nagyon gondossággal vizsgálták a párttitkár politikai felkészültségét, mozgalmi tapasztalatait, emberi tulajdonságait, magartását, jellemét, emberekhez való viszonyát. Követelményként érvényesült, hogy a párttitkár vonzza a párt tagjait és a pártbizottságok becsületes, áldozatvállaló tömegeit. Mindez komoly mértékben erősítette a pártbizottságok pártbizottságát.

Pártunk tagságának nagyfokú felelősségérzete jutott kifejezésre a felsőbb pártbizottságok értékelésére megválasztott küldöttek személyének kiválasztása során is. A párttagság növekvő igényessége abban is kifejezésre jut, hogy elvárja a feladatok ismertetését, keresi a problémák megoldásainak konkrét lehetőségeit, és — ami nagyon fontos — vállalja a határozatok végrehajtása során a rá váró feladatokat. Ma ez a felelősség lendületet ad a pártbizottságok ahhoz, hogy a jövőben még határozottabban szembeálljanak a párt politikáját torzító ábaloldali és jobboldali nézetekkel. Mindez azt bizonyítja: a párttagság az ügyszóhoz méltó felelősséggel él jogaival, a demokráciával, nagy gondal választja ki soraiból a legjobb, a vezetésre legalkalmasabb elvtársakat.

Az alapszervezeti taggyűlések eredményesen zárultak le: ez jó alapot nyújt a járási, városi és megyei pártbizottságok munkájához. A pártbizottságok — figyelembe véve a taggyűlések tapasztalatait, a párttagság véleményét, javaslatát — gondosan készülnek irányító tevékenységük értékelésére, munkájuk elemzésére.

A párttagság, de a pártbizottságok is nagy érdeklődéssel tekintenek a pártbizottságok és a kongresszus elé. A pártbizottságoktól azt várják, hogy a járás, a város, a község, az üzem legfelsőbb politikai tanácskozó testülete véleményét mondják a párttagság tevékenységéről, számot adjon a pártbizottság munkájáról, mérleget vonjon az elmúlt négy év tapasztalatai alapján. A pártbizottságok — akárcsak a taggyűlések — állást foglalnak és választ adnak a dolgozókat leginkább foglalkoztató kérdésekre. Az új pártbizottságoktól a tagság azt várja, hogy az eddigi eredményes munkát tovább fokozva, következetesebben dolgozzanak a politikai, a gazdasági, ideológiai célkitűzések megvalósításáért. Ugyanakkor a pártbizottságok a jövőben is kéri, igénylik a párttagság aktív támogatását, s ennek tudatában nagy gondal, felelősséggel készülnek a pártbizottságokra, pártunk IX. kongresszusára.

Tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a pártbizottságok vezetősége a választások során tovább erősödtek: alkalmasabbá váltak a távolabbi feladatok megoldására. A választási időszakban kibontakozott politikai aktivitást a pártbizottságokban tovább kell fejleszteni, hogy a szocializmus teljes felépítésének időszakában egyre magasabb fokon jelentkező gazdasági és társadalompolitikai célok megvalósításának még aktívabb irányítói lehessenek.

Az alapszervezeti taggyűlés megyénk kommunista nagy erőpróbája és seregszemléje volt: jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy a kongresszusi előkészületek során párttagságunk egysége tovább fejlődött, öntudatának, szerveztségének szép példát nyújtottak. Olyan eredményes demonstráció volt ez, amely zóloga, igéretes biztosítéka további erőfeszítéseinknek és céljaink valóra váltásának.

30 méter magasban, a csúszózsálya tetején. A képen látható berendezés emeli egyre magasabbra a zsálya, s a rajta dolgozó embereket

96 MÉTER MAGAS láncszem

Debreceni viszonylatban kétszázötven méter magas, mely a napokban folyik a Nagyerdőn, Pallag közelében. Ma még csak 30 méter magas torony néz le az óriástoronyra, de ez év végén — ha nem jön közbe akadály — már állni fog a 96 méteres televíziós torony. Ez lesz Debrecen legmagasabb épülete, s érdekességnek számít az is, amilyen módszerrel építik. A megyében először alkalmazzák az úgynevezett pneumatikus csúszózsálya, mely ilyen magas építkezésnél a legmegfelelőbb módszer. A televíziós torony már látható az építkezésnél nemrég a Budapest nagyszálló építéséről készült riportfilmben ismertették az új eljárás lényegét.

Az óriástorony kivitelezője a budapesti Hidépitő Vállalat. Más jellegű munkákat Hajdú megyei vállalatok végeztek, illetve végeznek. A torony építésének megkezdése előtt már három vállalat dolgozott az építkezés színterén. Jelenleg — a Hidépitő Vállalat dolgozóin kívül — az EM Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat néhány brigádja is dolgozik itt: ők készítik el a televíziós torony üzemeltetéséhez szükséges műszaki épületeket.

A legnagyobb érdeklődés azonban természetesen a 96 méter magas toronyt kíséri. Ennek érdekességéről Farkas Csabával, a Hidépitő Vállalat mérnökével, az építkezés vezetőjével beszélgettünk. — Mi lesz a torony célja? — A torony építése kiemelt nemzetközi munka. A debreceni torony csak egy láncszem lesz abban a mikroláncban, amely Budapest és Nagyvárád között biztosítja az összeköttetést. A mikrolánc segítségével közvetlenül lehet majd televíziós adást sugározni Romániába, és szükségletlenül válik majd az eddig közbeiktatott sok-sok apró állomás. Egy másik „láncszem” Hortobágyon épül majd, ha itt elvégezzük a munkát. Hallottam már, sokan azt gondolják, ez a to-

rony javítani fogja a televíziós vételt a megyében. Sajnos, ez téves hiedelem, az objektum csak az előbb elmondott célt szolgálja. — Az építkezés néhány érdekessége? — A 96 méter magas, 6 méter átmérőjű torony végig egyforma átmérővel halad, tehát szabályos henger lesz, nem keskenyedik el a magasban sem. 350 vagon cementet fognak felhasználni építésénél, s körülbelül 100 kilométer hosszúságú vasalkatrész lesz benne. Érdekes az is, hogy az egész mindössze 17 méter szélességen nyugszik: ebbe az alapba viszont 100 teherautó-fuvar betont fektetünk le. A torony kilengése erős szélben 15 centiméter is lehet. A munka folyamatos, éjjel-nappal, szombaton és vasárnap is dolgoznak: a toronyépítők létszáma 60 ember. Az építés módszere a pneumatikus csúszózsálya. — Mit jelent ez közérthetően? — Azt, hogy állványok nélkül dolgoznak. Egy 3 és fél tonna kör alakú zsálya 12 támaszponton a torony magasságát: kompresszorokból hajtott levegő emeli a szerkezetet, melyen a munkások dolgoznak. Ez rendkívül meggyorsítja a munkát: a 6 méter átmérőjű torony 36 centiméteres falból naponta körülbelül másfél méter készülhet el. — Mikorra várható a munka befejezése? — Ez év végére már valószínűleg elérjük a 96 méter magasságot. A torony megépítésénél kívül azonban még lesz tennivaló, úgyhogy a teljes üzembeállítás csak a jövő év végére várható. — Egyszerűen búcsúzzunk az építőtoronytól és annak építőitől. A viszontlátásra év végén — 96 méter magasban!

Vattai Miklós

Érdekes előadások a debreceni nőtanácsok októberi programjában

Bár a tanfolyamok, előadásorozatok évadja még csak ezután kezdődik, a debreceni területi nőtanácsok máris hozzákezdtek a munkához. Október hónapra is érdekes, tanulságos előadásokat, beszélgetéseket, filmvetítéseket vetettek tervbe.

5-én a homokkerti nőtanács rendez ismeretterjesztő előadást a Petőfi általános iskolában, a téma minden szülő érdekelheti: A serdülőkor problémái, barátság, szerelem. 6-án délután a Belvárosi II. nőtanács a nagyerdői szociális otthonban rendez előadást Népdalok a világ minden tájáról címmel, dalos illusztrációkkal. Ugyancsak 6-án a Kereskedelmi nőtanács rendez előadást a Magyar tájak — ma-

gyar városok című filmet. A Szabadság téri nőtanács rendezésében a részvevők még hosszabb képletes utat járhatnak be: Utazás a Dunán címmel előadás hangzik el és a Fekete erdőől a Fekete-tengerig című filmet vetítik.

A családi élet és a nevelés kérdéseire szereznek a Belvárosi I/1 nőtanács és a Vargakerti nőtanács októberi programjának előadásai között. 7-én a Belvárosi I/1 nőtanács szervezésében a szocialista hazafiságra való nevelés kérdéseiről hangzik el előadás, a Vargakertben pedig (Széchenyi utca 63. szám alatti pánthelyiségben) a család, házasság, válás kérdése szerepel napirenden, s az előadás közben vetítik a Válás Budapest című filmet is.

Nyírbátori iskolások tanulmányi kirándulása Hajdúszoboszlón

A napokban a nyírbátori általános iskola hatodik osztályos tanulói Hajdúszoboszlóra látogattak — írja tudósítónk, Szonda Klára. — A 110 iskolás gyerek három pedagógus vezetésével érkezett városunkba, tanulmányi kirándulás céljából. A gyerekek megtekintették az állami gazdaságot, meglátogatták a városi kórházat. Mindkét helyen sok érdekes dolgot láttak, hal-

lottak, melyet iskolai tanulmányaikban is hasznosíthatnak. A tanulmányi kirándulás furdózzással ért véget: a nyírbátori kisdíjakok legelőbbje most élvezte először a híres fürdő gyógyvizét.

NAPLÓ
3. oldal — 1966. október 2.

VISSZAÉLT A BIZALOMMAL

Egy tsz-elnököt leváltottak, és minden valószínűség szerint vádat is emel ellene az ügyészség. A hír nem lepett volna meg talán olyan nagyon, ha egy évtizede nem ismerném már ezt az elnököt, a szövetkezetet, ahol eddig szinte minden évben bizalmat szavaztak neki.

Kis szövetkezet volt és jó. A tagok évi részesedése mintegy húszezer forint volt. Szép terméseredményeket értek el, s a járásban a legjobbak között emlegették a mezőgazdasági üzemet. Az elnök híre együtt emelkedett a szövetkezetével. Meghívták különböző tanácskozássokra, küldöttségek jártak a szövetkezetbe tanulni, tapasztalatokat szerezni. Ki is tüntették az elnököt hosszú éveken át végzett szorgalmas és eredményes munkájáért. És egyszer csak mindennek vége lett.

Senki sem tudja már, hogyan kezdődött. Amikor az első jelzések mentek a járás vezetőihez, nem is igen adtak nekik sok hitelt.

„Sokat utazgat az elnök a tsz gépkocsijával.” Hát istenem — mondották — nagyon sok ügyes-bajos dolgot is kell intéznie egy szövetkezeti elnöknek. Gépeket, műtrágyát, vetőmagvakat beszerezni, megtalálni az útját-módját annak, hogy mit hol és hogyan lehet elintézni, sok időbe kerül.

„No de hát a Balatonra is jártak, a különböző hegyvidékeken is a családdal. Ott is szövetkezeti ügyeket intézték?” Nem szóhat azért senki, ha egy elnök — érveltek megint a másik oldalról — egyszer elmegy a családjával együtt egy kicsit széjjeljárni az országban. Kora hajnalról késő estig dolgozik, s hétköznap, s vasárnap, ennyit talán csak megérdemel. Meg ha nem válik rendszeressé és főleg nagyon gyakorivá az „országjárás”.

Aztán megint így: „Nem törődik az elnök a szövetkezettel, csak a maga gondjával, bajával. Megengedhetetlenül, sokszor durván beszél a tagokkal.” S megint akadnak védelmezők, akik azt mondják: ilyen nagy gazdaságban, ennyi sok baj közt óhatatlan előfordul, hogy az ember idegesebb, s nem úgy beszél, ahogy kellene. Biztos idegesebb volt az elnök is, és azért torkolta le ezt vagy azt a tagot. Az eredmények azonban — érveltek tovább — mégis azt bizonyítják majd: jól intézi az elnök a szövetkezet dolgát.

A vezetők már csak akkor szóltak az elnöknek, amikor sokasodtak a bajok. Figyelmeztették, hogy változtasson magatartásán, beszédén. De akkor már késő volt.

— Mi az, már ti is ezzel jöttök? — volt a válasz. Van nekem éppen elég bajom, nem-hogy még itt veletek is leálljak vitatkozni. En vagyok az elnök, és kész. Ebben a szövetkezetben pedig az fog történni, amit én akarok — torkolta le durván mindazokat, akik csak meg merték említeni a hibáit. A legfőbbször ezt is hozzátette mindezekhez:

— Ha valakinek nem tetszik, akár el is mehet. A szövetkezet jó, az emberek jól élnek, és ez itt a legfontosabb. Jól is néznek ki, ha minden apró-cseprő ügyben azt néznék, kinek tetszik, vagy kinek nem!

Hogy így beszél az elnök, volt persze annak alapja is. A tagok között is voltak néhányan ugyanis — akik közelebb kerültek a tűzhöz —, s azt mondták:

— Gáncoskodás ez. Csináld csak úgy, ahogyan eddig, ne félj, nem lesz itt semmi baj — nyugtatták a hozzá közelebb álló vezetőségi tagok.

— És a gazdaságban — lezártabb látszólag — ment minden tovább a maga megszokott útján. Dolgoztak az emberek, ahogyan csak tudtak. Valahogy azonban mégse úgy ment, mint régen. Több volt a beszéd, a suttogás. Különösen akkor, amikor az elnököt — aki azelőtt szinte nap mint nap kint volt

a határban — most heteken át alig lehetett látni. De ha mégis kikocsikázott, abban sem volt köszönet.

Ha az emberek nem köszöntek előre, ő ugyan nem köszönt. Feszített a kocsin, s csak foghegyről szólt az emberekhez.

— Aztán jól menjen ám a munka, mert...
— És ha nagyon jó kedvében volt, akkor kalapjához emelte a kezét, ez volt a köszönet.

— Az emberek nagy része nem szólt. „Sok baja lehet, nincs „önnyű dolga” — mondták.

Két évvel ezelőtt a zárszámadáskor jött az első csalódás. Igaz, hogy az időjárás is beleszólt abba, hogy nem sikerült a tervek teljesíteni kevesebb lett a termés, mint a korábbi esztendőben. De akkor már egyre több ember kezdte mondogatni: „Nem látta ezt az elnök? Miért mondogta egész évben: ne féljenek, nem lesz baj! Most meg öt forinttal kevesebb a munkaegység értéke, mint ahogyan terveztük.”

Nem olyan közgyűlés volt már ez, mint a korábbiak, amikor megéljenezték az elnököt. Felállt például egy idősebb ember, akit a faluban mindenki úgy ismert, mint a nyugodtság mintaképét:

— Elhiszem én, hogy rossz esztendő volt, ezt láthatta is mindenki. De hát akkor miért nem lehetett már előre szólni? Azt mondanak nekünk ösztintén: „Emberek, baj van, össze kellene dugni a fejünket, és tenni valamit.” Biztosan lett volna mód segíteni. De te — mutatott az elnökre — becsaptál benünket.

S az öreg olyan eljénést kapott, mint még egyik felszólaló sem.

A közgyűlés lezajlott azért, úgy ahogy. Az elnök is ígérte, hogy másképpen lesz, az ember pedig hitte is. De miért ne hitték volna? Közülük való ember az elnök, velük együtt dolgozott annak idején, jó gazda is volt.

Néhány hónapig valóban úgy látszott, megváltozott. De úgy nyár elején megint kitört a vihar.

Az egyik traktorost azonos kapták rajta, hogy egy zsak darát dobott le háza előtt a traktorról. Mindjárt másnap össze is ült a szük vezetőséggel, hogy meghozza a fegyelmi döntést. Behívták a traktorost is.

— Miért kell ezt a nagy kuszát csinálni? — dobta oda a szót a traktoros. — Mások töb-

bet is vitték már el ebből a szövetkezetből, mégsem szólt nekik senki.

— Hogyhogy mások? — lepődtek meg, akik körbeülték az asztalt.

— Úgy tesznek, mintha nem tudnák — lett most már még mérgesebb a traktoros. — Annak bezzeg nem szólnak, azt nem merik ide beidézni és felelősségre vonni. Pedig ha olyan nagyon tudni akarják, akkor az elnökről beszéljék — vágta ki. — Én magam is hordtam neki a házépítéshez anyagot. Azt hiszik, vak meg süket vagyok? A szövetkezet anyaga volt az. Szeretném én látni azt a számlát, amelyen az van, hogy az anyagot is meg a fuvarát is kifizette az elnök.

A traktoros mindenestire megkapta a maga büntetését. S hogy mi lett a vádjával?

A traktorosnak volt igaz. A számla nem volt kiegyenlítve. Sok ezer forintról volt szó.

Leváltották az elnököt, a bírósági tárgyalásra még ezután került sor.

S hogy mi a tanulság mind-ebből? Büntetlenül senki sem sértheti meg az emberi együttélés szabályait, senki sem cselekedhet úgy a közösség kárára, hogy azért előbb vagy utóbb felelősségre ne vonják. De van egy másik tanulsága is ennek az ügynek. Ha a hibák kezdetén már úgy lép fel a közösség minden egyes tagja, ahogyan az elvárható lett volna, bizonyos, hogy az elnök ma is a szövetkezet vezetője lenne. Megmenthetők volna egy ember, aki korábban tudásával, szívvel, emberek iránti szeretetével szolgált, védte a közösség érdekét a boldogulás, a fejlődés reményében. S az a szövetkezet vezetői öntelt lett, visszaélt az emberi bizalom teremtette hatalmával, s mindez azt eredményezte, hogy a jó termelő szövetkezetet visszaesett a középső színvonalra. Az elnök magatartása, nemtörődősége csalódást váltott ki a tagságban.

Csak a saját igényeinek kielégítése érdekelt, megfélemlített arról, hogy őt az elnöki posztra a szövetkezeti gazdák szíjazták javasolták, választották meg. S benne azok a százas családok, akik bizalmukkal emelték fel őt abba a fontos és tiszteltet méltó beosztásba, amelyet ő csak ideig-óráig tekintett hivatásnak.

Rácz Béla

Befejezett periratok

1.

A bíróság — azt mondják — külön világ. Nem az. Hozzá tartozik, hétköznapjaink részese. Gondjaink, problémáink itt szűgölnek szembe egymással. Miért? — kérdezzük sokszor, s a bírák is erre keresik a feleletet.

Sokat és rengeteget tudnak az életéről. Ok arról tudnak legtöbbet, ami mások előtt árnyék, ami magunk között magánügy. Az árnyék is, a magánügy is a bírósági tárgyalóteremben fenyülnek. Mint az orvos előtt a gyógyításra váró testrészt, a bíró előtt az emberi lélek rejtelt meglátására. Hogy sokszor vannak nehéz és súlyos műtétek? Azon is át kell esni, azon túl is ott van a gyógyulás reménye.

2.

A megyei bíróság büntetőirat-kezelésén periratokat tanulmányozok. Illetve nem is jó szó ez, hogy tanulmányozok, hiszen mindaz, ami ezekből a periratokból valóságként elbém áll, csupa megrendítő esemény. Szívemarkoló tanulság, amelyekben emberi vágyak, szenvedések s nemegyszer tragédiák mérkőznek egymással.

Fojtott és különös hangulatuk van ezeknek a periratoknak. Megrázóak, és az embert gondolkodásra készítik. En is, míg köztük lapozok, ezen gondolkodom: mi a bűn. Igen, a bűnről medítolok, s arról, hogy milyen indulatoknak, milyen különös indítékoknak kell bennünk végighullámozniuk, hogy egy megdöntött, egy megfontolt emberi testület végül is azt mondja: bűnösnek találtatott.

A bűn — a magyar nyelv értelmező szótára szerint — társadalmi vonatkozásban így kategorizálható: az állam valamelyik tételes törvényének a megsértése; valamely társadalmi rendben kialakult, de tételes törvényben nem foglalt erkölcsi szabály megsértése; felületességéből, tájékozatlanságból eredő helytelen cselekedet, súlyos hiba, mulasztás; valakinek valamely — többnyire gyengeségből, tehetetlenségből eredő megrögzött szokása, jellembeli fogyatékosága.

— A bűn — s az ítéletek mintha csak az értelmező szótár megannyi árnyalatát tükröznék — mindig megrendítő, s leginkább akkor szívszorító, amikor már az ítélet is utána van téve. Mert így, papíron talán csak ügydarab, de ha a történetek és a szereplők képzeletünk viszonyait is benépesítik, mindjárt valósággá válnak, s mindjárt emberi vonatkozást nyernek. S ez esetekben — hiába mondjuk és tudjuk, hogy bűnről és bünről van szó — mégiscsak megrendülést érzünk, mégiscsak az összefüggések megannyi mozzanatát keressük.

3.

Igen, rengeteg összefüggése, mozzanata, egymásba ilvő meg széthullamzó részlete van egy-egy bírósági esetben. S érdekes, hogy nemcsak a súlyosaknak, a több napos tárgyalást igénylő bűnyügeknek, hanem az aránylag kisebb, az aránylag egyszerűbb tárgyalásoknak is megvan a maguk társadalmi tanulsága.

En például a periratokban való böngészéskor az aránylag egyszerűbbeknél maradtam. Tematikailag azokat raktam félre, amelyek a könnyebb és súlyosabb testi sértések, illetve rágalmozások büntetékének anyagaiat tartalmazták. Nos, nem kevés volt azon periratok száma, amelyeket félre kellett tennem. Hogy miért ezeket választottam? Látszatra talán ezen két tematikájú bűneset között nincs semmiféle összefüggés. Kezdetben magam is így gondoltam, de aztán az ügyek tanulmányozása közben rájöttem, hogy igenis van. S nemegyszer nagyon is szoros az összefüggés, sőt a következőkben alakulásában lélektanilag erősen figyelmeztető egybejárásról van szó. Nézzünk gyakorlati eseteket:

X. községben az egyik termelőszövetkezet tehéngondozója verekedést kezdett egy másik tehéngondozóval. Mondanom sem kell, hogy ittas volt, s miközben villát ragdolt, az alkohol fűtötte indulatát, hogy nem lett súlyosabb kimenetel a dolognak. A többiek résen létén műlött és azon, hogy időben beavatkoztak. A bírósági eljárást azonban mégis le kellett folytatni, mert a sértett nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett, következtethetően tehát a támadó mégis alaposan helyben hagyta.

De a többi, hasonló jellegű periratok tartalmi lényege sem bonyolultabb. Ez és ennyi az esemény, de az ismétlődések árnyéka mögött van valami közösen felismerhető. Szinte engem is meglepett, amikor a testi sértések bűnperének tényállása mindig ezzel a mondattal kezdődött: X. házaindult A. községből. Vele volt Y., s együtt betértek az útra eső italtólba. Fröccsöztek, söröztek, majd áttértek a tömény alkoholra. Jö-kedvű lett, határtalan hangulatuk kerekedett. A folytatás? Bárki kitalálhatja.

4.

Az alkohol sokszor és hány-szor ült már a vádlottak padján! De előttem talán e periratok tanulmányozása közben vált nagyon is világossá, hogy mi a szerepe, s milyen társadalmi veszélyessége van. Ez a kitétel ugyanis, hogy betértek az útra eső italtólba, olyan monoton kegyetlenséggel tért vissza, hogy már-már a népmesék. „Egyszer volt, hol nem volt” kezdetét idézte bennem. Csak tragikusan, csak sötét árnyalattal és még több figyelmeztetéssel.

Szomorú és ijesztő statisztikája van az alkoholnak. A meredek felívelésben ugyanis benne van mindazon bűnesetek tartalmi lényege is, amelyekben így vagy úgy, de sze-

repe volt az alkoholnak. A testi sértések megtörténtében pedig minden esetben az alkoholnak van szerepe. A dolog ugyanis mindig ilyen kedélyességgel kezdődik: „Most én fizetem a kört, most te tized. — Most rajtam a sor, most te következel.” Ez megy is egy darabig, és nincs is semmi baj, míg tart a körbenjárás egyensúlya. Igenám, de egyszer ez az egyensúly felbillen. Valaki, még a részegség értelmét bélyegző mámorában is azt mondja egyszerűen: „Nekem már elég volt, én már kiszállok a kocsiból.” Az elhatározás megvalósítása azonban már nem megy ilyen egyszerűen. Tudniillik ott van a partner is, és annak még in-ni volna kedve. És kezdődik az ugratás, a heccelődés, előbb csak játékosan, aztán mind több indulattal és szándékos-sággal. A vége aztán a legki-méletlenebb sértésben csattan, s hogy a nézeteltérésnek hangsúlya is legyen, előkerül a kés, meglendül a kerítésléc, felsorakoznak a cimborák. A színjáték végső jelenete pedig a bírósági tárgyalóterem, ahol hány és hány munkaóra esik ki az életünkben, hányszor és hányszor kiderül, hogy nem lett volna ott semmi baj, csak az alkohol!

A magyarokat persze segít az események megtörténtében, de nem képes meg nem történni tenni azt, ami már meggesett. Pedig a tárgyalások menetéből milyen világossá válik, hogy csak az a kritikus féldec, csak az a túlsorodult nagyfröccs nem kellett volna már, s akkor nincs tárgyalás, nincs bíróság, nincs ítélet.

5.

De hol van az előbb említett összefüggés — merül fel a kérdés — a rágalmozás és a testi sértések között? A sérelmesebb értelmezésében és visszajárásiában — jegyeztem fel magamnak. Az ittazás ugyanis — bármilyen furesén is hangzik — érzelmileg leg-alább igyekszik elfogadható indokot keresni. Ha nincs és nem adódik ilyen a közleben, mihamar kiderül, hogy „te valaha ezt meg ezt mondtad, engem itt és itt sértetted meg, vagy ha nem is engem, de a családomat, visszamenő rokonosságomat”. Igaz, vagy nem igaz sérelmek? — ne vitassuk, de az összefüggés talán annyira nyilvánvaló, hogy a rossz-indulatú szó, amely késként hasít, milyen nyomokat hagy az emberi lélekben.

A rágalmozásról legtöbb esetben könnyű kideríteni, hogy alig van valós súlya. Kezdetben csak a szóbeszéd hozza és viszi, aztán hozzászegül a tudatosság, a rosszindulat, s máris sötét foltot hagy a valakinek az életén. S ezek a foltok — különösen a falvak és tanyák világában — úgyszólván nemzedékeken keresztül megöröklődnek, hogy aztán a legelső adandó alkalommal feltörjenek a lélek mélyéről. S az itál, az ittasság megkülönböztet is olyan nyugtalanító hevítőszer, amely régen behegdt sérelmeket is képes felfakasztani. S az utólagos gyógykezelés ez esetben is keserű pirula, arról nem is beszélve, hogy nagyon sokszor ilyen esetekben csak ítélet születik, de megbékélés alig-ha.

A megbékélés kétségtelenül legnagyobb tanulsága lehet minden bírói ítéletnek. Nemcsak az egyén, hanem a társadalom számára is, hiszen a közösség szempontjából sem közömbös, hogy kik milyen ügyben és hányszor fordulnak meg a bíróságok. Mert az a nehéz, s a bírónak is az a legnagyobb dilemmája, amikor emberi sorsokat, emberi indulatokat kell mérlegre tennie. De mégis oda kell tenni, hiszen a magunk ügyében, a magunk dolgában kell ítéletet alkotnia. S bár ez az ítélet az egyén szempontjából sokszor fájdalmas és elmarasztaló, hatásában azonban mindig a közösség érdekét szolgálja. Úgy, ahogy a befejezett periratok tanulsága bizonyítja.

Boda István

AZ ÚJ MECHANIZMUS PROPAGANDISTÁINAK (11.)

A termékek ára és önköltsége

A termékek ára — egyes kivételektől eltekintve — magasabb, mint önköltsége. Többet adnak értük a fogyasztók, a felhasználók, mint amennyibe előállításuk került. Az ár és az önköltség különözete a nyereség. Az új gazdasági mechanizmusban a vállalatok nyereségük növelésére törekednek, vagyis arra, hogy az egy év alatt előállított termékek összes vállalat költsége és az eladásuk alkalmával kapott árszösszeg között a pozitív különbség minél nagyobb legyen. Ez csak akkor érhető el, ha az ár nem függ szorosan az önköltségtől.

Amennyiben a termék ára ugyanannyival csökkenne, mint önköltsége, akkor a vállalati nyereség csak a termelés fokozásával volna növelhető. Amennyivel emelkedne a termelés, annyival nőne a nyereség is, de az egy-egy termék árban jelentkező nyereség változatlan lenne.

Az ár azonban az önköltségek nem ilyen szoros függvénye. A költséget változtató tényezők nem hatnak azonnal az árra is. Az árak vagy egy részük — a piac aktív működése esetén — elsősorban az előállítók és a felhasználók együttes értékítéletei alapján alakulnak ki. Ezek az értékelések gyakran eltérnek az előállítási költségek arányaitól, hiszen éppen a piac a vállalati költségek társadalmi megítélője.

A tényleges és a társadalmi-

lag szükséges költség nem azonos. A piacon csak a társadalmilag szükséges ráfordításokat ismerik el a termék árban. Ami a vállalatnál szükséges költségek mutatkozik, az nem feltétlenül bizonyul annak a piacon. Közismert tény, hogy az avult termékeket nem fizetik jól, a korszerűekkel pedig magas árat lehet elérni az önköltséghez képest. Ha a termelésben sok a selejt, nagy az anyagpazarlás, az átlásidő, mindezek csökkentik a nyereséget.

De mi is tartozik a termék önköltségébe? Minden vállalati költség beleszámít az önköltségbe. Ilyenek elsősorban a közvetlen termelőmunka bér-, anyag-, energia- és szerszámköltségei. Ezeknek kívül a gyártmányok önköltségét terhelik az üzemi és a vállalati általános költségek. Sőt, a vállalati költségek közé számítanak azok a befizetési kötelezettségek is, amelyeket a dolgozóknak járó munkabér alapján a költségvetés kap (társadalombiztosítási hozzájárulás, illetményadó). Néhány éve a lekötött álló- és forgóeszközök után eszközleltári járulékat kell fizetni, s ez a lekötött eszközöktől elvárható minimális nyereség kifejezése.

Az ár csak hosszú időszak átlagában alkalmazkodik a termékek önköltségének arányához. Aminek az előállítási költség arányába kerül, nem biztos, hogy az ára is kétsze-

res lesz. Sok termék a felhasználást illetően más termékekkel helyettesítési viszonyban áll. A felhasználó ezeket használhatóságuk szerint értékeli, és ez nincs mindig arányban a termelési költségekkel. Egyes termékekből tartós hiány lehet. Ezeket — s az előállításukra fordított munkamennyiséget — a piac felértékeli. Más termékek iránt külföldön nagy a kereslet. A világpiaci értéktételek kihatnak a belső piac árára is. Így a piac az egyik termékben a benne rejlő átlagos munkamennyiségnél többet, a másikban kevesebbet ismer el társadalmilag szükségesnek. Így az egyik termék árban viszonylag magas, a másikban viszonylag alacsony nyereség lehet.

Az árarányoknak az önköltségárányoktól való időleges elszakadása alkalmassá teszi az árat arra, hogy a piaci viszonyokról a termelőknél tájékoztatást nyújtsanak, és ösztönözzenek a nagyobb nyereséget biztosító termékek — tehát a társadalmilag hasznosabb, a piacon keresettebb termékek — előállításának bővítésére.

Az árnak az új gazdasági mechanizmusban termelési szabályozó, műszaki fejlesztésre ösztönző szerepük lesz. Ennek a szerepnek éppen az által tudnak megfelelni, hogy igen eltérő nyereséget tartalmaznak.

Dr. Pirityi Ottó

OPTIMISTA TRAGÉDIA

Bemutató a Csokonai Színházban

Forradalom?

A hajón szelid érzelmekkel teli, de mindvégig nagyon szép, nagyon hatásos.

Giricz Máttyás

A Csokonai Színház főrendezője állította színpadra Visnyevszkij drámáját. Munkája, s az egész társulaté roppant megnyerő, mert hit és lélek, a vállalás s vállalkozás megyőződése izzik benne. Nem teljesen égett és kidolgozott még ez a produkció, nyerseségei, torzulásai a maradó élményt zavarják. De egészében véve árad a tisztaság, a közönséggel való jó kapcsolatteremtés a színpadról. S ha egy-egy naív beállítást látunk, ha először együtt játszó színészek különböző játéktípusa, megoldási színvonala bosszant is, ritkán tapasztalt erő és lélek, emberi tartás árad a színpadról. És ez most a legfontosabb. Egy új évadot sok új taggal csak ezzel az emberi tartással és ezzel a hittel lehet elkezdni.

Giricz Máttyás az eredeti szövegkönyvet mindvégig szcenáriumnak tekintette. Saját művészi egységéből és gondolataiból jeleneteket, szituációkat, megoldásokat komponált, amelyek azonban mindvégig hitelesek, a dráma és a történelem szövetébe tartoznak. Említsük példának a monumentális, forradalmi pátozást, nagyon szép kezdő- és záróképet, amelyre utalás sincs a drámában, ezt Giricz alkotó fantáziája teremtette.

A rendező a forradalmi színdarabot és lendületet bátran és tudatosan alkalmazta. Mindvégig hatni akart a közönségre, megragadni a néző szívét, és sodorni vinni, így az ezred megalakulása a mi részvétlünk történet. Ez a pátozást kell ehhez az előadáshoz, annak ellenére hogy néha túlnő a szükségessé.

Dicsérni kell azt is, hogy a rendező mindvégig saját orosz atmoszférát tudott teremteni. Ezt szolgálja, ahogyan például a felvonás második részét átalakította, a kemény, zárt, ördögi hangulatot, amelyben a Vezér és a Rekedt élnek, feloldotta. A Rekedt nála nem a fegyverrel tisztogatja, hanem borotválkozik, a Vezér érzélgő dallammal táncol, egy gramofonnal.

Az előadásban minden emberibb és emberközelibbé válik, mint a szövegkönyvben, és a rendező az egész előadás során tudatosan törekedett arra, hogy kiemelje és hangsúlyozza az emberi mozzanatokot. A hősök: emberek. Egyszerű, mindennapi emberek. Hősiességük értéke így nő igazán. Ez az emberiség és emberközelség, a rendezés talán legnagyobb érdeme.

S még nem is szoltunk a tömegjelenetek komponálásáról. Különösen az első felvonásban

néhány nagyszerű, mozgalmas, egyenesen filmszerű jelenet tanú lehetünk. El, lélegzik a színpad, nagyjából következetes kompozíció mozgat mindent. S ezt a nagy egészet, a tudatos kompozíciót fogadom el igaznak akkor is, amikor mellékkörülmények zavarják ebben. Például a következtelen díszlet. Csányi Árpád első és harmadik felvonásbeli díszlete különösen az utóbbi —, nagyon szép, a második felvonás azonban naturalista, a másik kettőhöz viszonyítva. A második felvonás elejének beállítása központos, a ritmusa sem jó, más-éppen ellenkezőleg, a rendező túlzviszi a feszültséget, nyitlítani harcot, így például a harmadik felvonásban kissé túlméretezett a lövedégek. A színpadi idő más, mint a valóságos; itt egy lövésnek is pontosan jeleznie kell egy egész háborút.

Apró naturalista beütések máshol is zavarják az élményt. (Például lepedő, diszpárna, asztalterítő, vízskancsó stb.). Ez is azt igazolja, hogy részletekben sok vitaközi valónk lenne, de az egész előadás atmoszférája, hitele, igaz szándékai és tiszta emberi indulatai ezt most felretették. Bizunk benne, hogy a rendező első debreceni bemutatkozásának sikere után a továbbiakban a nagy koncepció mellett a részletekre is jobban figyel majd.

A szereplők

közül Olaszky Eváról elsősorban: Ő játssza a komisszárát, alakításában külön kiemelendő, hogy mindvégig asszony marad, szépséggel, szenvedéllyel, kis mozdulatokkal. A fényesség, ami körülveszi, nemcsak a lámpák mesterséges fénye volt, hanem a belőle kiáradó tiszta emberség is. Kérdés azonban, mennyire ő a központja annak a forradalmi átalakulásnak, ami a hajón végbemeleg. Néhol úgy tűnik, erőteljesebb a kelletnél, bár ez a fajta játék differenciált, árnyalt ábrázolás. Hősiessége, embersége ezáltal nő: hátrébe húzódva is a forradalmi hitét, a cselekvőakarát hordozza.

Fonyó István Alekszej alakításában is mindenképp az emberséget emelném ki. Emberség? Néhol kamaszos nagyzolás, máskor érzékenyülőlírási, tipikusan orosz érzelmek, tipikusan orosz alkati. A második felvonás nagy jelenetében Fonyó nagyszerű. Az asszonnyal való beszélgetés során olyan sokoldalú és választékos színészi eszközöket használ, amelyek itt nagyon sok esetben az ő oldalára állítják a közönség sympátiáját. Kedves, mackós báj, világrengető szenvedélyek, kisfiús szerelem vibrál itt egyszerre benne, a harmóniával való játéka közben. A korábbi ritka túljátszás itt

eltűnik, hangja, haragja, szenvedélye nem külsőség többé, hanem belső emberi tartalom.

A Csokonai Színház a drámához méltó felelősséggel gondozta a művet, szinte a legkisebb epizódszerepeket is kiváló színészek alakították, ez biztosította aztán, hogy mindvégig nagyszerű, kiegyensúlyozott együttést láthattunk.

A két főalak — a komisszár és Alekszej — mellett három figuráról kell külön is megemlékeznünk. Gerbár Tibor alakította az anarchisták vezetőjét, árnyalt, külsőségektől teljesen mentes, bár néhol a figurát indokolatlanul karikírozó hiteles színészi munkával. Dégi István pedig valóságos jellemtanulmányt formált Vajnonenből. Játéka, mozgása, kis gyarlóságai hősre növesztették ezt az alifelnőtt, természetes és nagyon hűséges embert. Novák István Rekedtje is egyik főerőssége az előadásnak. Már maszkja is jelzi, hogy a rokkavaszarc arcát viseli ezen az estén, az embertelen, mindenkin átgázoló gyalázatosság szelidségbe álcázott jeleit. Novák alakítása azért nagyon jó, mert ez az összetettség, a belső bosszúság és külső alkalmazkodás egyszerre, hatásosan jelenik meg benne.

Az epizódszereplők közül szinte mindenki jól oldotta meg feladatát. Sárosy Rezsőt azért emelem ki külön, mert nem volt túlságosan könnyű a darab egyik legsematikusabb figurájából embert formálni. Sarlay Imre pedig azért tűnt kiemelkedőnek, mert végtelen természetessége, egyszerű, sallangmentes alakítása fontossá növelte ezt a mindvégig háttérben álló alakot. Simor Ottó, Bánky György, Kézdy György parányi szerepekben tanúsították sokoldalú művészetüket. Siklós György, Kóti Árpád, Hegedűs Erzsébet, Bercelly István, Petrányi Ede, Harkányi János járultak hozzá még a megérdemelt sikerhez.

Külön szeretném megemlíteni Csernák Árpád és Huszár László alakítását, akik a narrátorok hálátlan szerepében meglepő természetesen és emberien játszottak. Apró kis játékokkal embert formáltak két alakból, akiket az író is elsősorban magyarázóknak szánt. És ez jelenlétük színészi eredmény.

Greguss Ildikó jelmezei, s különösen Zakar István maszkjai külön méltatást érdemelnek. Zakar még a tömegben szereplő figurák emberségének körvonalazására is törekedett.

Fiatalok között

ültem az egyik előadáson. Jó volt látni raituk, hogy a színpad munkája nem volt hiábavaló, erkölcsi ítéletképeségük kiválasztotta és elfogadta a valóságos történelmi igazságot.

Bényei József

TÉGLÁSKERT ÉS A KULTÚRA

Egy külváros múltja és jelenbeli népművelési problémái

Debrecen ma mintegy 150 000 lakosú város. Három egyeteme, négy felsőfokú, számos közép- és alsófokú iskolája, nagy könyvtárai, két színháza, filmszínházai, múzeuma és egyéb kulturális intézményei vannak. E művelődési intézmények többségében a belvárosban helyezkednek el. Ennek a 600 éves városi múlt nagy településnek a belvároson kívül van azonban vagy tíz külvárosa kétezertől csaknem húszezerig terjedő lakólétszámmal. Ezek a történelmi időkben lassan kialakult kertészek. E külvárosokat a felszabadulás előtt az uralkodó osztály kizárta a művelődési javakból, a kertészek a maguk erejéből és áldozatával teremtettek maguknak némi kulturális lehetőséget, és olvasóköreikben csipegették kis könyvtárjaikat, dalárdáikat, műkedvelő színjátszó együttesüket buzzalmából a kultúra morzsáit.

A múlt

Vajon a felszabadulás után jut-e több és jobb számukra a műveltség javaiból? Elneke a külvárosiak a haladó múlt nagyváros kulturális lehetőségeivel? Törődik-e és kellő mértékben gondoskodik-e a népművelés az itteniek művelődési igényeinek kielégítésével? Ezeket a kérdéseket vetette fel a Debreceni Tanítóképző Intézet népművelő-könyvtáros tagozata, és e sorok írója hallgatóival az elmúlt márfél év alatt az egyik legkisebb külváros, a Tégláskert lakóinak meglátogatásával feltárta e lakosság művelődési állapotát, kulturális igényeit, problémáit.

A Tégláskert Debrecen délnyugati területén van, jelenleg mintegy 1700 lakossal. Evv általános iskolája, óvodája, egy kultúrtháza, egy élelmiszer- és húsboltja van. Orvosi rendelő, vendéglő, cukrászda, fürdő, sportpálya nincs.

E lakótelep helyén egy évszázaddal ezelőtt szőlős- és gyümölcsösök voltak. Mikor a múlt század végén a szőlőt elpusztította a filoxéra, olcsón lehetett itt földet venni. Így települt ide a pályamunkások, MÁV fűtőházi dolgozók, vontatásnál, forgalmónál dolgozó kisemberek, téglagyári munkások, az agrárszociális nyomor elől falvakból idemenekülő és a civiseknél munkát kapó béresek. Mint minden külváros, ez a lakosság is forradalmi tényező volt. Mivel osztályhelyzetéből kifolyóan kirekesztették a kultúrából (a belvárosba színházba, moziba, hangversenyre menni sem megfelelő ruhájuk, sem pénzük nem volt), összehozták a szomszédos Boldogkertet és Vargakert dolgozóival, és létrehozták az 1920-as évek derekán a „Hármaskerti Kispolgárok Olvasóköreit”, amely a pályaudvar mögötti csónakázó vendéglőjében talált otthonra. Itt létesítettek néhány száz könyvből egy kölcsönző könyvtárat; napilapokat, folyóiratokat járattak, majd létrehoztak egy műkedvelő színjátszó együttest, később egy dalárdát is. A játszott darabok — mint erről Tóth Béla, Mészáros Gábor, az egykori aktivisták beszámoltak — (Marica grófnő, Luxemburg grófja, A fehérvári huszárok, A falu rossza stb.) koruk ideológiai szemléletét tükrözték, de nem volt alacsonyabb szintű, mint a belváros egykori polgáraié. Az olvasókör a felszabadulásig nevet, helyiséget is változtatott, de mindig aktív volt politikailag is, főleg a választások idején, amikor szinte egyhangúlag az ellenzéki, a baloldali képviselők-re szavaztak.

Az új élet kezdetei

Vajon megőrizte-e ezt a forradalmi szellemét és kulturális igényét a külváros a felszabadulás után is? Igen is, meg nem is.

A felszabadulás után az itt lakó dolgozók közül nagyon sokan léptek be a kommunista

pártba. A Néplap 1947. I. 11. száma arról ír, hogy a választások a tégláskerti szavazók csaknem mindegyike az MKP képviselőjére szavazott. Újra fellendült a Tégláskertben a kulturális élet. A MADISZ fiataljainak egy-egy csoportja többségben a belvárosban helyezkednek el. Ennek a 600 éves városi múlt nagy településnek a belvároson kívül van azonban vagy tíz külvárosa kétezertől csaknem húszezerig terjedő lakólétszámmal. Ezek a történelmi időkben lassan kialakult kertészek. E külvárosokat a felszabadulás előtt az uralkodó osztály kizárta a művelődési javakból, a kertészek a maguk erejéből és áldozatával teremtettek maguknak némi kulturális lehetőséget, és olvasóköreikben csipegették kis könyvtárjaikat, dalárdáikat, műkedvelő színjátszó együttesüket buzzalmából a kultúra morzsáit.

Alig telik el néhány esztendő, elhallgat az együttes, a saját erejükből épített kultúrház is több nap üres, mint meglik. Egyedül a könyvkölcsönzés, a tv-nézés folyik. Újabbban 5-6 ismeretterjesztő TIT-előadás, néhány népfőnt-összevetel egy évben. Lassan már csak a mozielőadás vonz hetente kétszer 50-150 nézőt.

Változó lakosság

Mi okozza a változást. A felszabadulás után a legértékesebb forradalmi elemek, a harcok kommunista dolgozók szerepet kapnak a megyei, városi, üzemi pártszervezetekben, tanácsokban. Ezek nagy részben beköltöznek a belvárosba, s ott kapcsolódnak be a kulturális életbe, továbbképzésbe. Ugyanakkor a tanákról, falvakról tömegesen jönnek MÁV-nál, gyárakban, üzemekben elhelyezkedni és a város peremén lakni azok, akiket már nem köt odahaza a föld. Jobbára itt telepednek meg. A külvárosban könnyebb telket venni, saját kezűleg kis házat építeni. Itt még a 400-600 öles telkek folytathatnak egy kicsit a régi megszokott életmódot, egy kis háztáji gazdálkodást.

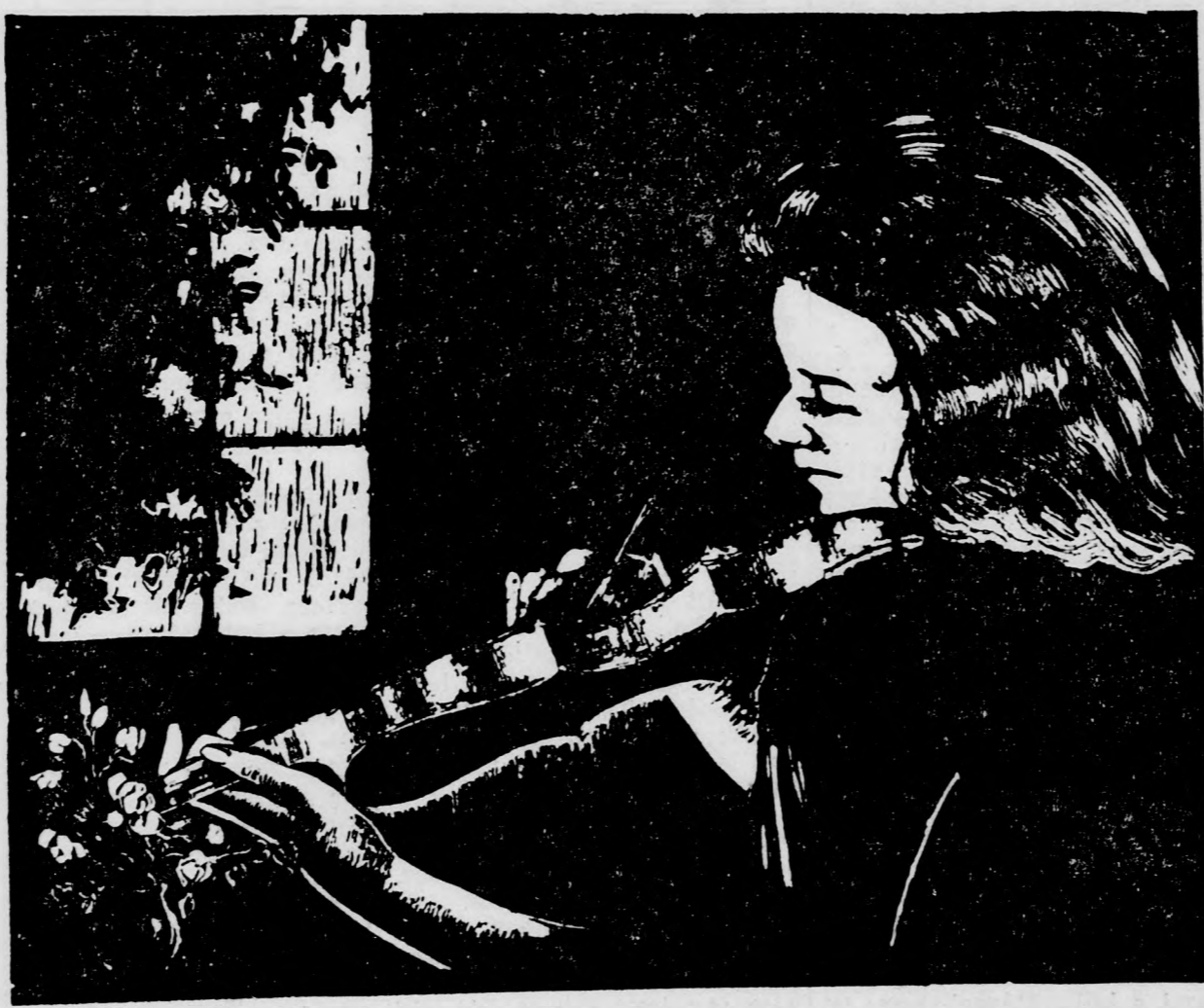
A mintegy 80 meglátogatott család között kétszázalékkal a régi iparos dolgozók az igényesebbek. Csaknem mindegyikük megszerezte az általános iskolai képesítést a dolgozók iskolájában, és szakmunkás képesítést is nyert. Közben beleszerettek az olvasásba, a szakmai és szépirodalomba, szívesen mennek színházba, jobban kihasználják Debrecen kulturális szórakozási lehetőségeit. Az új telepek meg a meggyökeresedés létküzdalmára forítják minden erejüket. Örülnek, hogy felelet építettek maguk föl. Még nem gondolnak sem tv-re, sem saját könyvtárra. Sokuknak még az olvasás is nehéz. Elég, ha az újságot átnézik, a rádiót rövid időre bekapcsolják.

Ha tehát össze akarnók hasonlítani a múltat a jelenel, azt kell mondanunk először, hogy az elmúlt 20 év történelmi viharában megváltozott a gazdasági-társadalmi helyzet, és ezzel együtt más lett a művelődési szint és művelődési igény a külvárosban is.

A tégláskerti postafiók 1964 decemberi adatai szerint e külváros lakóinak már 287 napilap és 154 hetilap (előfizetés alapján). Arusításban még elfogadható 130-140 főtörzset. Rádióelőfizető van e kertészen 320, tv-előfizető 30. Ez is sokat mond. De felmértük azt is, hogy mit hol olvasnak, hallgatnak: hová járnak a belvárosban; ki hol tanul tovább; hol részesei politikai ideológiai, szakmai kép-

(Folytatás a 6. oldalon)

NAPLÓ
oldala — 1966. október 2.

HEGEDŰ

(Veres Géza metszete)

Egy marék forradalom

ez a dráma. A tisztaság és szépség mellett szenny, gyűlölet, mint amikor az ár szénaboglyák mellett állatok holttestét is sodorja. És ebből az árból emelkedik ki a történelmi és emberi igazság. Különösen érdekes, hogy Visnyevszkij 1932-33-ban úgy tudta élményeiből megteremteni a forradalom igaz képét, hogy a mai néző számára is korszerű drámát teremtett.

Költői erővel és szívvel megírva, Visnyevszkij néhol szinte verset ír, szárnyaló és dühöngő szavazatot, a klasszikus tragédiák versformái helyett új versformát akar teremteni: a hétköznapi prózai nyelvű formát tiszta költészetet. Lírja hol forradalmi erejű, hol

KÉT ÁLLATORVOS

I. Ifj. Páll Márton

Fülöp község közepén megállunk az országút szélén. Nyírbrány felől gépkocsis közeledik, emiatt húzódnak le az útról. A kocsi közel ér hozzánk, vezetője intezget, aztán megáll. Egy fiatal férfi száll ki az autóból.

— De hiszen ez Páll Marci — mondom.

— Igen, az állatorvos — bólint a tanácselnök.

Páll Marci, az állatorvos! Egyszerre eszembe jut diákkorom, s vele együtt Páll Marci, aki arról volt nevezetes, hogy állandóan a palánk körül szorgoskodott. Már mint a kosárpalánk körül, a Feketes gimnázium tornatermében. A „humán” legjobb kosarasa volt, és népszerű kosárbíró.

A kellemes, napfényes őszi napon salát visel a nyakán. Nem is hagyjuk szó nélkül. Be van rekedve, mondja.

— Te itt vagy állatorvos? — csodálkozok rá még egyszer, pedig hát semmi csodálkozni való nincsen ezen.

— Már öt éve — válaszolja.

— Nyírbrány és Fülöp a körzetem. Apám meg 40 éve állatorvosa Nyírbránnak. Eppen valamelyik napra esett az évforduló.

Ezt meg kellene írni — támadt bennem a gondolat. Megemlítem neki.

— Új be a kocsimba — invitál. — Van egy-két cimem, azt elintézem, aztán lemegyünk.

A hátsó ülésen helyezkedem el. Bann a kocsiban állatorvosi műszerek, hatalmas gumikesztyű. Enyhe orvosság-szag van.

Alig megyünk egy-két kilométert, letérünk az országútról, balra kanyarodunk.

— Megnézem a tsz-ben a malacokat — mondja.

Az ólaknál megállunk. Vezetőm egy ugrással keresztülveti magát a kerítésen, néhány perc múlva ugyanazzal a mozdulattal már kinn is van.

— Meggyógyultak — száll be az autóbó. — De számlát kell aláírni tenni, különben megfázhatsz.

A tsz-irodában nem sokáig időzünk. Az állatorvos említi az elnöknek ezt a szalma dolgot a malacokkal, aztán rövid párbeszéd zajlik le közöttük.

— Megfelelő súlygyarapodás esetén kapnak prémiumot a juhászok?

— Semmi akadály — hangzik az elnök válasza.

— Lemérünk egy átlagsúlyt, s ha megvan az öt kiló

gyarapodás, akkor van prémium. Igaz?

— Igen — hagyja helyben az elnök.

— A juhászok szeretnék tudni, mikor mérünk. Azt mondja az egyik, hogy akkor jó előre éjfélkor hajtanak be. Nem akartam neki mondani, hogy ez a célunk.

Hozzám szól magyarázólag: — A jó legelő ugyanis most még olcsó. Ugyanazt a súlygyarapodást később, takarékossággal sokkal drágábban lehet elérni.

Autóunk aztán újra a homokos dűlőutakon kanyarog. Enyhe emelkedők, erdők szegélyezik a nagy kiterjedésű közönségteret.

— Nagy a körzetem. Arra még 15 kilométerre is van tanya — mutat egy irányba.

Megérkezünk egy tanyabokorhoz. Már várnak bennünk. Beteg a tehén. Úgy látszik azonban, nem súlyos a baj, mert hamarosan fordulunk vissza. Az úton valaki integet.

— Mi baj? — hajol ki az állatorvos.

— Tögygyulladás. Estére lejárja, de reggelre újra előjön neki — magyarázza az integető.

Páll doktor veszi a táskát, kiszáll, s azonnál a dűlőtt mentén „lekezelet” a fához kötött tehenet. Utasítja a gazdát, hogy aznap még ne fejjen.

Megint autóban vagyunk, néhány száz méter után újra az országúton. Nagyobb darab út áll előttünk Nyírbrányig, így hát nyugodtan beszélgethetünk.

— Ha címem van, nem szeretem másnapra hagyni — kezdi a társalgást, mintegy mentegelve magát, hogy nem hamarabb vitt az édesapjához, mint ahogy ígérte. — De hát a név kötelez. Apámat mindenki ismeri erőfele, nem szeretném, ha szó érné a ház elejét. De hát idáig még nem volt semmi baj.

— Sok a munka? — kérdezem.

— Elég sok. De azért győzünk. A szabad idő persze kevés.

Elneveti magát:

— Nemrég még futballoztam, de egyszer csak észrevettem, hogy a csapatban legkevesebb tíz évvel fiatalabb mindenki nálam. Így hát kiszálltam. Egyébként sportkörülnök vagyok. Népfrontitűrkör. Korábban még szindarabot is rendeztem. Szóval a társadalmi munkából is kijut.

Közben megérkezünk.

II. Id. Páll Márton

Ifjabb Páll Márton vékony, szőke férfi. Az édesapja az ellentéte. Megtermett ember. Egy valamiben azonban azonnal észrevehető a hasonlóság: mindketten barátságos, szíves emberek. Amár idősebb Páll Márton később azt mondta, hogy a fiának jobb a modora, mint neki. De én nem hittem el.

Negyven éve egyfolytában Nyírbránnak és környékének állatorvosa. Hadd tegyem hozzá, kiváló állatorvos.

— Doktor úr — kezdeném az első kérdést, de Páll doktor kijavít:

— Marci bácsi. Én mindenkinek Marci bácsi vagyok.

— Mi jut eszébe erről a negyven évről, Marci bácsi? Mosolyog.

— Sok minden. Először is az, hogy a fiam már egy kultúrterhelyre került. Van műtű, villany, és ami ezzel jár. Nem is akartam itt maradni. Nyírbrányból negyven nap is elég lett volna az első tapasztalatom alapján.

— Mégis itt maradt — vettem közbe.

— Aztán beleszóltam.

Hatalmas fejlődést tett meg a község — folytatja. — Emellett az állategészségügy is. Ma már a legtöbb diagnózist biztosan tudjuk észlelni. Különböző állategészségügyi intézmények adnak gyors és hathatós segítséget a munkánkhöz. A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy sikerült leküzdenünk a májmételet, az állatok egyik legveszélyesebb betegségét.

— Elmondaná legemlékeztetesebb esetét?

— Szívesen. 1932—33 telén történt. Helyesebben már szeptemberben kezdődött. Hívtak a Nemes-tagba, hogy fáj a tehén torka. Megvizsgáltam az állatot, s veszélyes állapotot találtam, bár még nem fordult elő a praxisomban. Keszler Jenő tanjában volt ez az eset, s azonnal lezárattam a tanját. A tulajdonos tiltakozott. Én az esetet jelentettem a budapesti Pasteur Intézetnek. Nagy vita kezdődött. December elején megvesztett egy tinó és dühöngeni kezdett. Ekkor már mindenki látta, hogy valóban veszélyesről van szó. Küldtek oltóanyagot. Beoltottam 140 darab marhát, de nem sokkal később a cselédség állományából négy darab marha újra megvesztett. Az a hír kelt szárnyra, hogy éppen az oltóanyagtól vész meg a marha. A felettes ház-

ságaim sem adtak egyenes utasítást. Összehívtam az embereket, s feltettem a kérdést: oltsak vagy ne oltsak. A tulajdonos akarta, a cselédség nem. Nagy ügy volt belőle, előbb fegyelmet kaptam, aztán dicséretet. A kérdés az volt, honnan kapták az állatok a veszélyeset. Hiszen közismert, hogy a szarvasmarha igen ritkán vész meg. Tavasszal aztán minden kiderült egy véletlen folytán. A gulyás kutyája vészett meg, a jó ember elpusztította, aztán elásta, de nem szólt róla senkinek. Tőle kapták a szarvasmarhák a győgyíthatatlan betegséget. Azóta se láttam, csak egy vesztett rókát vagy tíz évvel ezelőt.

— Körülbelül hány állatot gyógyított meg működése során?

— Erre a kérdésre szinte lehetetlen válaszolni. Ha naponta három esetet veszek, az negyven év alatt körülbelül ötvenezer. De naponta három esetben mindig több volt.

— A hiedelmek, babonák ellen kellett harcolnia?

— Valamikor kellett, ma már egyre kevésbé. Az idősebbek ugyan még ma is azt tartják, hogy például a májmé-

tely a mételetfőről terjed, ami persze nem igaz. De ezeknek már nincs jelentősége. Az állategészségügyi TIT-előadások közkedveltek a faluban, mindig van közönség. Azelőtt én tartottam, de mostanában a fiam átveszi tőlem.

Páll doktor időközben összerort a községgel. Annak idején nagy szövőléja volt a fásításnak. A közügyek mindig érdekelték. Ma is tagja a községi tanács végrehajtó bizottságának, az emberek gyakorta keresik fel ügyes-bajos dolgaikkal. Neki azonban nem a teher, szereti csinálni. Számon tartja, hogy a község házainak legalább fele a felszabadulás óta épült. Jobban élnek az emberek. Régebben az volt a szokás, hogy a beteg állatot behozták, most meg az állatorvosok a helyszínre mennek. Ilyenkor tapasztalja.

Közben megérkezett a harmadik állatorvos, ifjabb Páll Mártonné is. — Ez a létszám elég egy konziliumhoz is — jegyzem meg. Derűs történetekkel válaszolnak a megjegyzéseimre.

A két fiatalnak van mit tanulnia idősebb Páll Mártontól. A szakmát és az emberi helytállást.

Bakó Endre

TÉGLÁSKERT ÉS A KULTÚRA

(Folytatás az 5. oldalról)

zében. A válaszközből azt szűrhetjük le, hogy a múlthoz képest nagy a haladás.

Közösségben élni

Mégis miért nem lehetünk megelégedve a jelenlegi műveltségi viszonyokkal?

Tégláskert az adott történelmi helyzetben még nem vált közösséggé, mint más közös múltú, közös dolgot, közös érdekekért küzdő lakótelep. Igen nagy a kertváros lakói között az izoláltság. Különösen az öregek érzik az elmagányosodást. S az új telepeseknek is fáj ez a jelenlegi izoláltság. Egyik ilyen családban hallottam, „A mi falunkban mindenki ismert egy-mást. Elbeszélgettünk közös gondjainkról. Köszöntöttük egymást. Itt még a szomszédom sem hívott meg a lányá lakodalmára”. Pedig ha kell, össze tudnak fogni a tégláskertiek is. Több kilométer betonkőves járdát raktak le társadalmi mun-

kában. Sokan vettek részt a kultúrház újjáépítésében, kibővítésében, csinosításában.

A tégláskertiek is olvasnak, hallanak sok mindenről, sajtóból, tv-ből, rádióból, de ezt jó lenne megbeszélni, megvitatni, közösségben lenni, összebarátkozni. A népművelés akkor és úgy fog tudni segíteni rajtuk, ha a felmerés adatainak, az őszintén elmondott igényeinek meghallgatásával minél differenciáltabb kulturális lehetőséget biztosít számukra. Minél több alkalmat kellene teremteni a régi és új telepesek találkozására, vitákra, beszélgetésekre, közös kulturális élmények szerzésére. A szomszédos kertvárosok összefoghatnának és cserélhetnék műsoraikat. Az új telepeseknek meg igazán itt lenne az ideje beszélni e 600 éves haladó múltú város történelméről, hogy szellemileg is meggyökeresedve itt kapcsolódjanak be a szocialista kultúrforradalom nemcsak befogadó, de tovább építő, művelődést nyújtó és átvevő tömegmozgalmába.

Dr. Kiss Tihamér

A magyar filmművészet Pécssett

- Rendkívül gazdag program
- Ösbemutatók
- Éjjel-nappal vetítésszolgálat
- Pécs reprezentált

Szeptember 26 — október 1. — Pécs — Baranya — II. magyar játékfilmszemle. Hat mozgalmas napot élt át Pécs, filmszínház, rendezők, írók, kritikusok, dramaturgok adtak itt naponta találkozót, megtekintették a magyar filmalkotók nyolc legkiválóbb alkotását, találkoztak a közönséggel, kicserélték gondolataikat a szakmai viták során. A szemlére 13 országból érkeztek vendégek, alkotók és kritikusok, akik szintén részt vettek a szakmai vitákban, és a kamaraszínházban, ahol állandó vetítésszolgálatot tartottak,

kívánságukra a nap bármely szakában — a nappali zsűfőt program miatt éjjeli is — levették a magyar filmművészet legkiválóbb alkotásait.

HAT VERSENYFILM

A I. filmművész-szövetség bírói bizottsága titkos szavazással választotta ki a hat versenyfilmet: az *Iszony*, a *Fügefalevél*, a *Gyermekbetegek*, a *Szegénylegények*, a *Minden kezdet nehéz* és a *Butaságom története*, című alkotások, amelyeket diszeloádások keretében mutattak be a szakmabelieknek és a nagyközönségnek Pécssett és a merve néhány nagyobb községében. Két zsűri működött, a társadalmi zsűri elnöke Darvas József Kossuthdíjas író, a Magyar Írók Szövetségének elnöke volt, a szakmai Fábri Zoltán rendező, a Magyar Filmművészek Szövetségének elnöke.

A játékfilmszemle hétfőn este diszeloádással kezdődött. A Petőfi filmszínházban Cseres Tibor regényének szélesvásznú filmváltozatát, a *Hideg napok*-at mutatták be, amely a Karlovy Vary-i fesztiválon nagydíjat kapott. Az előadás egyben magyarországi ösbemutató. Késő este az Olimpia térenben gálaesten vettek részt a meghívott vendégek, a város és a megye vezetői.

A szemle központi rendezvénye a kétnapos szakmai vita az SZMT székháza klubtermében, csak meghívottak részére. A vitaindító előadást — „Az egyéni mondanivaló kifejezésének problémája a magyar filmművészetben” címmel — Almási Miklós tartotta a vitát Kovács András filmrendező vezette. A zártkörű vitések során a szakmai közönség megtekintette „A férfi egészen más”, a „Zorba” című új filmekét, valamint a Balázs Béla Stúdió filmjeit.

MŰVÉSZEK, ÍRÓK TALÁLKOZÓJA A KÖZÖNSÉGGEL

A rendezők gondolták a közönségre is. A Pannónia Szálló nagyszobájában — berendezésében egy filmgyárat utánozva, azzal a különbséggel, hogy itt székek és asztalok is voltak, s a vendégek fogaszthattak a művészek klubot rendeztek be,

ahol délelőttönként az érdeklődők találkozhattak kedvenc művészeikkel; a művészek autogramot adtak fényképeiket, az írók műveiket dedikálták.

A közönség és művészek eszmecserejének másik formájára, az üzemi találkozókra, Pécs több nagyüzemében került sor,

a találkozókon baráti beszélgetés alakult ki a filmek alkotói, szereplői és a munkások között.

A rendező bizottság a filmszemle vendégeivel megismertette a megye és a város kulturális, művészeti életét. Pécs reprezentált: a Pécsi Balett, a Pécsi Liszt-kórus és a Bóbita bábgyűjtés mutatta be műsorát. A vendégek csoportos kiránduláson vettek részt Harkányban, Siklóson és Villányban.

Végezetül idézni szeretnék abból az interjúból, amelyet Aggego Saviolival, az *Unita* római szerkesztőségének munkatársával készítettem.

MOLNÁR JÁNOS:

AZ ÚJFIÚ

Réggel hat óra volt. Három fiú, mikor az anyagmozgatást ajánlották, azt mondta:

— Köszönjük, nekünk meleg.

Csak egy maradt az ajtóban, magas, vállas, szőke, lapos arcú srác.

Ahogy bevették a munkakönyvét, azon nyomban megkapta a baleseti oktatást. A gépműhelybe irányították.

— Jelentkezzen Bakó művezetőnél vagy a helyettesénél, Nagy Lacinál! — mondta.

Együtt mentünk át a gépműhelybe. A fiú sokáig várakozott a művezetőalkalca előtt. Majd a segédművezető hozzámm kísért. Tudtam, hogy rám bízzák a fiú tanítását. Örültem is, meg nem is, a fene se tudja, miért.

Nagy Laci bemutatott a fiút. Pistának hívták. Aztán meg odasúgta: — Vedd kezeléské, olyan vándorlélek forma.

Annyit tudtam, hogy a mai napon megint el van rontva. Az előző héten is küldték hozzám egy érettségizett fiút, aki rangján alulnak tartotta a fizikai munkát. Három napig boldogított, aztán még azt sem

mondta, befellegzett, eltűnt, mint a pipafüst. Ezt is olyan-nak néztem. Azt hiszem, elhúztam a számat, amikor ránéztem, aztán gyorsan megfordultam, és bekapcsoltam a gépet. Fáradt voltam, kicsit álmos is, hiszen tegnap a második műszakban dolgoztam.

A fiúra néztem.

— Maga csak figyeljen egy ideig, később majd besegít a munkába — mondtam, hiszen két hétig kell tanítanom, amíg önállóan valamit rá lehet majd bízni. Addig pedig van idő.

Nem válaszolt azonnal. Levette a kalapját, és ujjával beletűrt a hajába.

— Mindegy, ha már ide küldtek.

— Nekem is.

Ami azt illeti, nem vagyok oda az ilyesmiért. Nem tartom egészen jó dolognak, hogy valaki félnapokon át előttem áll, hátráltat a munkában, és úgy bámul, mint borjú az új kapura. De hát végül is nem az én dolgom.

— Ha akarja, távolabb is állhatok — kezdte a fiú, mint-ha a gondolataimban olvasott volna.

— Nekem egyre megy.

— Gondolom, magának is könnyebb dolgozni, ha nem zavarják.

— Táncolni úgy sem lehet — mondtam.

A fiú a kabátjában keresgél, gyűrött cigarettacsomagot vett elő. Munkást szivott.

— A bányában szoktam rá, mert csak sikta után lehetett. Akkor meg erősebbet kíván az ember — mondta.

— Meddig volt oda?

— A bányában? Két hónapig. Azelőtt meg építkezésnél. Voltam többfelé is.

— A banya milyen volt?

— Jó dohányt adtak. Igaz, kellett melőzni, de ha már el-tölti az időt az ember, legalább keressen. Persze, többnyire elment. Egyszer vettem egy motort, aztán meg elmulattam. Szálláson voltunk, mindig mentünk valahova.

— Itthon jobb?

— Ah. A pénz kevesebb. Nem is dolgozok mindig. Meg haza is kell adni. Két kisöcsém van.

— Ahá, értem.

— Dohányzik?

— Női szakasz — feleltem. Rá akart gyújtani, de meglátta a tilalmi táblát, és a

KÖNYV A KÖNYVEKRŐL

Benedek Marcell: Hajnaltól alkonyig

Benedek Marcell egész élete, munkássága az irodalom szolgálatában telt el. Családi örökségként kapja meseíró, lapszerkesztő, édesapjától az irodalom iránti érdeklődést és a művészi hálamot (hogy aztán kamatostul adja tovább ezt az örökséget tudós-író fiainak is). A közelmúltban megjelent könyvei szinte felölelik egész munkásságát, reprezentálják ennek a maga nemében egyedülálló életműnek minden gazdagságát, szépségét a memoire-től a szépprózáig vagy a magvas tanulmányokig. („Naplómat olvasom” 1963, „Ibolyaszín bárány” 1966, „Irodalmi hármaskönyv” 1966, s most a „Hajnaltól alkonyig” 1966.)

Feltétlen tisztelgetet parancsol ez a lankadatlan munkaközd, amely az emberi életkor ilyen magas határán, testi fogyatékosságát is leküzdve (olvassni nem képes), azzal dacolva hirdeti a munka örömét és szükségességét. Könyveiben egyszerre jelentkezik az imponáló tudás, a művész — tudós alázata — öntudata és az a leküzdhetetlen mesélő és tanító kedv, ami különleges bájt, varázst ad ezeknek az írásoknak.

„Hajnaltól alkonyig” című könyvében kedvenc olvasmányairól számol be. Az érdekessége ezeknek az írásoknak, hogy először nem az irodalom tudós dikcióját adja, hanem a „magán olvasó” primér, spontán élményeit. Az idős ember „szembesíti” fiatalkori élményeit későbbi tapasztalataival, tanulmányaival, bölcsességével. Így nem is nevezhetők ezek az elemzések tanulmányoknak — hisz nem az az az ígérettel íródtak —, ami természetesen nem jelenti azt, hogy nem elégték ki a tanulmánnyal szemben támasztott igényeket. Sajátos műfajt teremtet ez Benedek Marcell, amikor elegyíti a szubjektív mozzanatokat a tudós módszerességgel.

Világirodalom régi és újabb klasszikusait veszi sorra, és elemzi bennük, hogy mit jelentett számára, mit jelenthet a ma emberének. Így „állt össze” az a sajátos útikalauz az

irodalom java könyveiről, amelyet egyaránt használnak forgathat a kötelező olvasmányokkal bajlódó középiskolások, a szigorlatra készülő bölcsész hallgató vagy az olvasáshoz „tippet” kereső könyvtárlátogató, könyvgyűjtő. Mert ezek az írások igényességük, tárgy-szeretetük miatt is hasznosabbak, mint például a helytelen elgondolás (amerikai séma) alapján írott inkább hirtelt, mint híres „Száz híres regény” című könyv. Benedek Marcell éppen ettől óvja meg az olvasót: a felületességtől, a sznobizmustól, amely megelégedik a katalógusszerű címlisták gyűjtésével vagy a „jó sztori” megjegyzésével. S ezt éppen azzal a pluszvalóval éri el, amivel ezekhez az elemzésekhez szubjektumából és gazdag tudásából hozzáad. Megtudjuk, hogy miért olvasta szívesen kamazsokorában Homéroszt, Cervantest, Shakespeare-t, miért nem értette teljesen Byron. Mással meg a fordítás nehézségeiről számol be (például Du Gard: „A Thibault család”, Romain Rolland: „Elvarázsolt lélek”), érdekes „mazsolákat” adva az irodalomtörténet kedvelőinek is. Mítoszokat, tévhitteket igyekszik eloszlatni, amikor néhány modern író (például Kafka, Camus, Mauriac stb.) a „helyére rak”.

S mindezt szellemes, csevegő stílusban teszi, játékosan. Az olvasó minden íráson érzi, hogy tudna többet is mondani, árnyaltabban, mélyebben is, az író célja viszont éppen ez volt: a figyelem felkeltése, a „mesével tanítás”. Ahogyan minden jó pedagógus teszi: a látszólag kevésben, egyszerűbben játszva „csempészi be” a bonyolultat, a gazdagot, a mélyet. Úgy, hogy az olvasó-tanuló ne érezze fáradtságának az ismeret-szerzést.

Mindenképpen csak hálásak lehetünk Illés Endrénének (aki felkérte az idős mestert gondolatai leírására) és a Szépirodalmi Könyvkiadónak (amely szép kiállításban kiadta ezt a könyvet). Gazdagabbak letünk vele általa. (Szépirodalmi)

Horpácsi Sándor

NIKLAJ ADAM VERSEI:

Tanköltemény a tolvajokról

(Versciklus-részlet)

... A haladás e téren is, mint mindenütt, ma más módszert kíván meg, mint a tegnapi. „Egyénileg” már lopni nem nagyon korszerű: jobb az társas alapon s a közösből, az igen! Valaki ha pénztárcát zsebel a villamosban — az undorító tolvaj és gazember (vagy: genny és lepra fej — ha érthetőbb így). De magad is tudod, hogy ezzel szemben klassz nagymenő és ügyes és jó partie (így, franciásan ejtve is a sikkes), ha újításba „társul”, engedélyt „szerez”, valutát, ezt-azt hajt fel „éjt nappallá téve”, vagy mohóbb gebines az illető s nem nyúl csak úgy a zsebbe (ez megvetendő: „fizikai munka...”) személyesen, s kisszerűen csak egybe — hanem áttételesen, sokba nyúlva: így célzós ma, bonyolult korunkba! S ha mégis, netán, valahogy lebukna (mily szajha is a szó, ó, hajdani Lebukottak, ti, harc bukottjai!...) hát... istenkém-atyám, sőt: nézze, elvtárs! — (ahány ház, annyi stílus — mondta Kortárs Kelemen... vagy ez etruszk népi mondás?) megtévedett; fáradt fejébe szállott a dicsőség, a siker megiegmás (a nem kívánt törlendő), no meg — áldott jó Múlt, mi volna nélküled! — szegényke, rossz gyerekkora volt... áthelyezésre éppen megérett... kezdjen ott újra... (Bővebben: lásd a lexikont, Treuga Dei címszó.)

Csendélet

Birsalma, borbékecs, avított ruhák savanykás illatát lebbenti meg az ajtó. A kályha mellett kenyér kel egy szakajtó elnyúgtól ülben.

Három fáradt fiók, három faláb s porlepte téglacsonk, fakópiros szegéllyel vizsgált golyóstérítő; rajta szerteszéjjel botorka rendben aranysegélyű csészek, nem-csengő, meddő-kelyhű pohárkák néma erdejében ijedten-tétova gipsz-szentek állnak ében fatalpakon és merengenek ó-csendű üvegburák alatt —

ez a komód. Áll, áll a kasszabójában és szembenéz a két mogorva ággyal s a vén sifonnal.

Öreg, már mindig álmos macska ül naphosszat itt. Behúnyt szemében régi éjek nagy Holdja ég, s bajszján egy hajdanvolt gégnék ize motoszkál.

Az Unoka, a traktoroslegény, a táskarádióját néhanap behozza, s a két Öreg csodálkozón-szorongva forgatja bombját: roppant vigyázva ám — és meglehet, kicsit hihetetlenül. A gép előbb kutat a végtelenben, gondosan — majd szól a szóztalan szentek között, kik szegényes-cifra pirban lehajjták arcukat.

NYELV ÉS MŰVELTSÉG

KÖZELÁLLÓBB

Egy évnnyitó beszédben hallottam ezt a mondattöréket: „Elsősorban a hozzánk legközelebb feladatokat kívánjuk megoldani.” Ez egy kicsit furcsán hangzik, jobb volna így: a hozzánk legközelebb álló feladatok. A szónok a közelálló szót egyszerű melléknévként fogta fel, és így szabályos felsőfokot alkotott belőle. A közelálló azonban határozó összetétel. Első tagja a közel határozószó, második pedig az álló folyamatos melléknévi igenév. Mivel a magyarban nemcsak a melléknéveket, hanem gyakran a határozószókat is lehet fokozni, ilyenkor, mikor az összetétel még egészen világos, célszerűbb a határozószót fokozni. Lazább szerkezetekben nem is lehet másképp. A hátul állók kifejezés középfoka: a hátrább állók. A távolos középfoka ma még inkább távolosabb eső, mint távolosabb. Az együttérzőbb viszont jobb, mint az „együttebb érző”, mert az együtt értelem szerint nehezen fokozható. És inkább nagyragyobb, mint nagyobbra vágyó, mert ez utóbbi mást jelent.

Az -ú, -ü végű összetett melléknéveknek is első tagját szoktuk fokozni, ha az melléknév: nagyobb erejű, vastagabb lábú, kékebb szemű, magasabb hangú, szebb lelkű, jobb indulatú, nem pedig

„nagyerejűbb, kékszeműbb stb.” Különösen a kis, nagy, jó, rossz melléknévek fordulnak elő ilyen összetételekben fokozva: jobb ízű, jobb kedvű, jobb képtű, jobb lelkű, jobb módú, jobb szívű. Ugyanígy rosszabb ízű, rosszabb kedvű, rosszabb lelkű, rosszabb szívű. Vagy kisebb étkü, kisebb igényű, nagyobb arányú, nagyobb méretű, nagyobb mértékű, nagyobb szabású, nagyobb száju.

Az erősen átvitt értelmű összetételeket már az összetétel második tagján látjuk el a középfok jelével: nagyszerűbb, kisszerűbb (a -szerű itt már inkább képző), nagyhangúbb, nagyképtűbb, nagylelkűbb, nagyvonalúbb, de valószínűleg középfoka: a hátrább állók. A távolos középfoka ma még inkább távolosabb eső, mint távolosabb. Az együttérzőbb viszont jobb, mint az „együttebb érző”, mert az együtt értelem szerint nehezen fokozható. És inkább nagyragyobb, mint nagyobbra vágyó, mert ez utóbbi mást jelent.

Az -ú, -ü végű összetett melléknéveknek is első tagját szoktuk fokozni, ha az melléknév: nagyobb erejű, vastagabb lábú, kékebb szemű, magasabb hangú, szebb lelkű, jobb indulatú, nem pedig

K. B.

Felirat

Maholnap mindenkinek megbocsát az Idő, ez az irgalmas isten. Kap kegyelmeid és kenyeret, ki őt, s villához jut, ki nem vállalta torz napokban szigorú-szép hazáját.

Nem perlek én: ember a bűnös is. De — tépért transzparenst — felemelem e verset: immár a bűntelent is karolja kar, s kísérje kegyelem!

Filmkocka

Kongó homály, akár a templomokban... Az ablakok, e konok ikonok alatt egy részeg dala imbolyog, majd — pisla mécsfény — fáradtan kilobban.

csomagot visszatette a zsebébe.

— Talán igaza van — mondta. — Jó párszor gondoltam én is, hogy le kellene szoknom róla. De mi a fenének? Az embernek nincs olyan túl sok élvezete, hogy akár csak egyről is könnyen lemondhasson, igaz?

Ez az egész engem nem érdekelt. Nem szeretem, ha udvariasságnak néznek, különösen a fiatalok, hát társalogtam vele, ahogy tölem tellett. Azt feleltem, van a dolgban valami.

— Ritka ember az, akinek nincs semmi szenvedélye — mondta. — Valami kell, ami fenntartsa az embert.

A fiúnak láthatóan melege volt, kigombolta a kabátját. — Nem zavarom? — kérdezte.

— Hogy érti? — Meg lehet tanulni. Ha benne volna a szakmában, megtanulná. Az ilyesmihez nem kell diploma.

— Mindig ugyanezzel a géppel dolgozik? — Rendszerint ugyanezzel. — Akkor már kiismerte. — Eléggé.

Megmutattam neki egypár jó szakmai fogást, aztán a munka szépségéről kezdtem beszélni.

A fiú legyintett. — Nem irigylem magat — mondta. — Ahogy nézem, nem lehet valami túl kellemes egész nap a gép mellett állni. Még akkor sem, ha megtalálja a számítását az ember.

— Megszokás dolga. — Az igaz. Mindent meg lehet szokni. Csak a rosszat nem.

egy jó zene, olyan volt a zűgása.

— Megpróbálja? — kérdeztem. — Ah, nem sok értelme lenne.

Akkor mi a fenének jöttél ide? — akartam mondani, de lenyeltem.

— Rendben van. Ez a munkaművelet veszélyes is, de szóljon, ha máshoz kedve lenne.

— Egészen mindegy — mondta. Rápillantottam. A fene se tudja, mit néztem ki belőle. Egész idő alatt csendben beszélgettünk, nem tudtam, hogy mit akar tulajdonképpen.

— Jó gép ez? — érdeklődött. — Tűrhető. — Nem értek a gépekhez — mondta. — Nekem mindegyik egyforma.

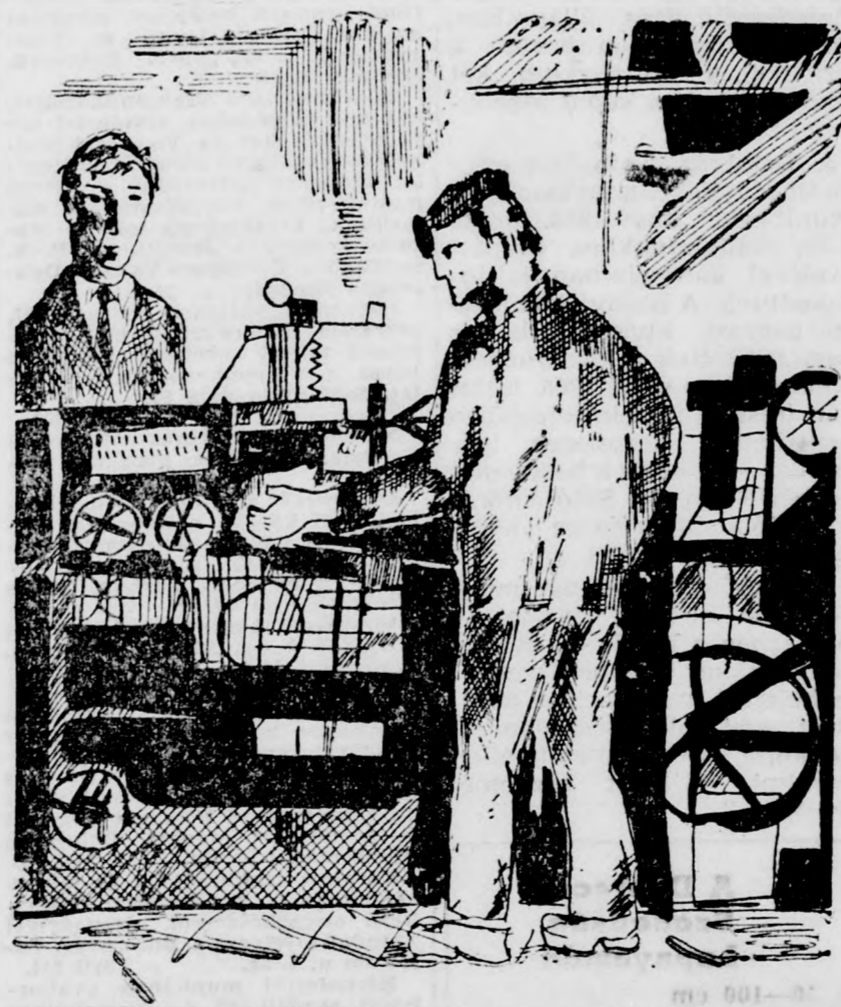
— Meg lehet tanulni. Ha benne volna a szakmában, megtanulná. Az ilyesmihez nem kell diploma.

— Mindig ugyanezzel a géppel dolgozik? — Rendszerint ugyanezzel. — Akkor már kiismerte. — Eléggé.

Megmutattam neki egypár jó szakmai fogást, aztán a munka szépségéről kezdtem beszélni.

A fiú legyintett. — Nem irigylem magat — mondta. — Ahogy nézem, nem lehet valami túl kellemes egész nap a gép mellett állni. Még akkor sem, ha megtalálja a számítását az ember.

— Megszokás dolga. — Az igaz. Mindent meg lehet szokni. Csak a rosszat nem.

— Így van. — Nős? — kérdezte. — Meg is untam — mondtam. A fiú elmosolyodott. — A faterom is mindig ezt a nótát fújja. Fogadok, hogy meg sem tudna lenni nélküle. — Csak bizza rám! — Gyerek van? — Három.

— Kijönnek a pénzből? — Mit akar ez? — gondoltam. — Gyerekekkel nem könnyű — mondta. — Megvagyunk. — Ahol három gyerek van, ott le kell mondani, erről-aról. — Jól megvagyunk — mondtam. Újabb munkadarab meg-

munkálásához fogtam. Intetem, hogy jöjjön közelebb. — Megpróbálhatja.

Legyintett. — Fejreejtett pasasnak tart? — Miért tartanám annak? — kérdeztem.

— Ütődöttnek néz, mi? — Nem tudom, miért mondtam.

— Hogy fél napja állok már itt, és meg sem kísérlem, hogy tanuljak is magától valamit.

— A maga dolga. — Néha jólesik az embernek, ha kibeszélgetheti magát — mondta.

A szentség! Kezdték az idegeimre menni. Százötven ezer ember lakik ebben a megveszekedett városban, gondoltam. Egyet sem talált magának, akivel elüthetné az idejét? Biztos a feje beteg.

A fiú beszélt, kérdezősködött, én meg válaszoltam, úgy, ahogy. Időjárás, katonai puccsok, lakáshiány, nők. Szóval mindenről, csak a munkáról nem esett szó. Mintha csak azért jött volna a műhelybe, hogy velem beszélgessem.

— Ha akarja — intettem a mellettem álló gépre —, ajánlhatnék magának egy jó gépet. Könnyen meg lehet tanulni a kezelését, és keresni is lehet — mondtam már kínomban.

Leintett, hogy köszöni, nincs ilyesmihez kedve.

— Akkor egy jó szórakozóhelyet! Ahol igazán jól elszórakozhat egy fiatalember, ha egyedül van — mondtam dühösen.

— Nem hiányzik — felelte.

— Szóval nincs kedve az ilyesmihez sem?

— Nincs. Az italhoz sincs kedvem.

Te jó ég! Mihez van kedve ennek a fiúnak? Akkor már a pokolba kívántam. Leállítottam a gépet.

— Nézze, ez így nem megy. Magát azért küldték hozzám, hogy idővel... ugyebár... Most már legyen szíves, mondja meg, mi a szándéka...

Láttam, hogy elkeskenyedik a szája, nem szólt egy szót sem. Ledobta a kabátját, feltúrta az ingujját, és dolgozni kezdett.

Eleinte nehezen mozgott. Nem annyira a munka szokatlansága miatt, hanem nagy volt a zsúfoltság, és alig férünk. De ahogy a munkadarabokat felrakta és leszedte az asztalról, éreztem, nem lesz nehéz együtt dolgozunk.

Közben vége lett a műszaknak.

— Nem kell ám begyulladni — mondtam a fiúnak. — Menni fog ez. — Már mint a munka.

A fiú rámnézett, aztán felnevetett.

— Gondolja?

— Persze... A kezét nyújtotta. — Minden jót — mondta. Nem tudtam szólni. Bámultam utána, és tudtam, hogy meg fog maradni...

(Illusztráció: Szabó László)

MAJDO-BIRANI
NAPLÓ
7. oldal — 1966. október 2.

Orvosolható vagy megelőzhető panaszok

Tallózás a szerkesztőség postájában

Ha egyszer valakinek módjában állna, mondjuk, a debreceni postákra egy nap alatt beérkező leveleket elolvasni, minden bizonnyal nagyon sok mindent megtudna emberekről, sorsokról, örömről és bosszúságokról. Erre, szerencsére, nincs lehetősége senkinek, hiszen a magánlevelek csak az írójukra és a címzettre tartoznak. A szerkesztőség postájában azonban olyan levelek vannak, amelyek eleve azért íródtak, hogy a bennük foglaltakról mások, idegenek is tudomást szerezhessenek, vagy a lap hasábjain, vagy csak úgy, hogy mi továbbítjuk azoknak — általában hivatalos szerveknek — akikre a panaszok orvoslása, a javaslatok megvalósítása tartozik.

Miről írnak az emberek? Sokmindenről. Sok személyes ügyben kérnek tanácsot, segítséget, de egyre több az olyan levél, amelyik nemcsak egyes emberek sérelmének orvoslásáért emel szót, hanem a kisebb vagy nagyobb közösséget érintő ügyben. S mennyi minden kerül így szóba, ami fölött talán elsiklanánk, kisebb és jelentékenyebb ügyek, amelyek el lehetne intézni, vagy meg lehetne akadályozni.

akinek esze ágában sincs kibújni a fizetési kötelezettség alól?

Segítsenek a lakók a rend fenntartásában!

Érdekes javaslata van egy debreceni olvasónknak. Ime:

„A házfelügyelők nagy többsége szereti a rendet, tisztaságot abban a házban, ahol szolgálatot teljesít. Maga mutat példát azzal, hogy az előírt szabályoknak megfelelően végzi munkáját: sepreget, mossa a lépcsőházakat, tisztán tartja a folyosók ablakait stb. Ez azonban nem elég. A munkáját meg is kell becsülni. S ehhez a lakók a szülők segítségével szükségesek. A megbecsülés megnyilvánul abban, hogy értékeljük munkájukat, s segítünk a rend, a tisztaság fenntartásában. Sajnos ez egyes bérházakban nem nagyon tapasztalható. Például a Bika bérházban igen sok család lakik. Számítalakon eset van, hogy alighogy lesepri, lemossa a házfelügyelő a lépcsőházakat, eldobott gyufaszálak, cigarettavégzők találhatók a lépcsőkön, folyosókon.

Igy aztán a gyerekek a „jó” példák nyomán napraforgóhéjat, gyümölcshéjat vagy egyébeket szintén eldobálnak. Majd eltakarítja a házfelügyelő...”

Válassz az olvasók levelére

Megjegyzés a közömbösségről

címmel egy cikkünk szavát tette a Széchenyi utca 1. szám alatt szolgálatot teljesítő házfelügyelő gorbomba, durva magatartását. A cikk megjelenése után Beretvárs Áron, a ház egyik lakója levelet küldött a szerkesztőséghez, amelyben a ház összes lakójának a cikkkel kapcsolatban egyetértését közli. A levelet továbbítottuk a DIK központjához. A vállalat igazgatója, Mándy István a cikkre, valamint a levele a következő választ küldte:

„A Napló szeptember 13-i számában megjelent cikkkel egyetértünk, a helyszínen jelenlévő bérleltek igazgatójával legmeghallgattuk és megállapítottuk, hogy Drubák József házfelügyelő ittas állapotban, durva hangnemben beszél a bérleltekkel, a Művészklub két vendégével, és a kaput jogellenesen zárta le.

A Beretvárs Áron levelében közölt tényekkel annyiban nem értünk egyet, hogy 1966. június 11-én vállalatunkhoz küldött levelével kapcsolatban is leírték, hogy a beadványban nem tartottunk. A beadványban leírt panaszt kivizsálgattuk, és megállapítottuk a házfelügyelő felelősségét, s ezért 1966. július 8-án írásbeli figyelmeztetésben részesítettük. Ugyanezen időpontban — miután a beadványt hat bérleti írták alá, Sütő András és bérleltársaj részére küldtük meg a választunkat.

A házfelügyelő — bár munkáját megfelelően végezte — több ízben a bérleltekkel és más személyekkel szemben megengedhetetlen magatartást tanúsított, ami felelősségvonnását indokolta. Ezért nevezett ellenfelem elárthat kezdeményeztünk.”

A Debreceni Szabadság Lapnyomdá

50—100 cm csúcstávolságú

KISZTERGAPADOT KERES

megvételre vagy könyvjóváírással történő átvételre. Cím: Debrecen, Bajcsy-Zs. u. 1.

JOGI TANÁCSOK

Választhat-e az örökös, hogy milyen címen akar örökölni?

K. J. Híszartósi olvasónk kérdi, hogy miután olvasta Jéji tanácsunkban, hogy a hagyatékot csak egészben lehet visszautasítani (tehát nincs lehetősége annak, hogy a hagyaték egy részét elfogadja, másik részét pedig visszautasítsa), mit értenék akkor, ha a törvényes örökösök közül az örökösök egyikének végrendelettel többet juttat, és ez az örökös ezt a többet akarja visszautasítani, hogy csak a törvényes örökösök részét kapja meg. Van-e ennek akadálya?

A Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezéséhez fűzött miniszteri indoklás szerint előfordul, hogy ugyanaz az örökös a hagyatékhoz tartozó tárgyak közül egyeseket a végrendelet, másokat a törvény alapján szerez meg.

Minthogy itt külön jogalapon való öröklésről van szó, az egyik alapon történő öröklés visszautasítását nem lehet részleges visszautasításnak minősíteni, és fenn kell tartani az örökösnek azt a jogát, hogy maga válassza meg, melyik címen kíván örökölni.

Az adott esetben olvasónk ezzel a választási jogával élt: a végrendeletet nem kifogásolta, a saját személyét illetően azonban nem kívánt a végrendelet szerint örökölni, hanem a törvényes örökös rendje szerint kérte a reál eső részt.

Tartási kötelezettség — apaság megállapítása nélkül

Több olvasónk kérdi, hogy egyfelől lehet-e a gyermek tartásdíj fizetésére kötelezni azt a férfit, akit a bíróság nem nyilvánított a gyermek apjának, sem a maga nem ismerte el az apaságot, és hogy ez a tartási kötelezettség a férfi halála esetén terhel-e az örökösöket; másfelől pedig arra irányul a kérdés, hogy ha a nő újabb házasságot köt, és közvetlenül ezután születik gyermeke, akkor kit kell a gyermek apjának tekinteni.

A vonatkozó jogszabályi rendelkezés szerinti, ha nincs olyan személy, akit a Családjogi Törvény rendelkezései értelmében a gyermek apjának kell tekinteni, akkor a gyermeket az köteles eltartani, aki a gyermek anyjával a fogamzás idején nemileg érintkezett, kivéve, ha a körülmények szerint nyilvánvalóan lehetetlen, hogy a gyermek etől a férfitől származzék.

Kimondja a jogszabály azt is, hogy a tartási kötelezettség a kötelezett örökösire is kiterjed. Ha a nő házasságának megszűnése után újabb házasságot kötött az újabb házasságának fennállása alatt született gyermeke apjának akkor is az újabb férjét kell tekinteni, ha a kö-

Lakásbérlet ismételt felmondásának korlátozása

T. G. debreceni olvasónk írja: Főbérleti lakásának a bérleti jogviszonyát a tulajdonos cserélésének felajánlása ellenében felmondta. A cserélést nem találta megfelelőnek, nem fogadta el. Az új bérlet megindult perben a tulajdonos keresetét a bíróság elutasította anélkül, hogy megvizsgálta volna a cserélés megvalósulását, mivel a felmondást a tulajdonos nem köll időben küldte el. Most újabb felmondást követ a tulajdonos. Az a kérdés, hogy alig két hónappal ezelőtti jogi jog volt-e a tulajdonosnak újabb felmondást küldeni azon a címen, hogy a lakásra eszállójának van szüksége.

A személyi tulajdonban álló lakás tulajdonosait megillető felmondási jog gyakorlásának egyes kérdéseiről szóló kormányrendelet értelmében: ha a bíróság a felmondás érvényességének megállapítására irányuló keresetét elutasította, a tulajdonos az ítélet jogerőre emelkedésének napját követő két éven belül ugyanazzal a bérlelővel szemben újabb felmondással nem élhet azon a címen, hogy a lakásra maga vagy egyeneságbeli rokona számára igényt tart.

A felmondást korlátozó rendelkezés nem tesz különbséget abban a vonatkozásban, hogy a bíróság a keresetet alaki vagy érdemi okból utasította-e el, hanem ilyen megkülönböztetés nélkül mondja ki azt, hogy a felmondás érvényességének megállapítása iránt indított kereset elutasítása esetében az ítélet jogerőre emelkedésének napját követő két éven belül a felmondásnak nincs helye.

Minden olyan esetben tehát, amikor a bíróság az ilyen keresetet elutasította, alkalmazni kell ezt a rendelkezést függetlenül attól, hogy az előző kereset elutasítása a felmondás alaki hibája miatt (mert nem kellő időben történt) vagy pedig azért történt, mert a felajánlott cserélés nem volt megfelelő.

A felmondás korlátozásának az a célja, hogy megvédje a bérlelőt az alaptalan bérbeadói zaklatástól. E védelem indokoltasága szempontjából pedig közömbös, hogy a felmondás érvényessége iránti korábbi kereset elutasítása milyen okból történt, mert ez áll összhangban a korlátozó rendelkezés jogpolitikai céljaival.

HÍREK

— Várható időjárás vasárnap estig: általában kevesebb felhő, csak néhány helyen esővel, esetleg zivatarral. Reggeli párásság, helyenként, főleg nyugaton köd. Gyenge, időnként kissé megélenkülő, változó irányú szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 10—15, legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 19—24 fok között. (MTI)

— Október 3-ára hirdették Tiszacsege községben tartandó országos vásárra hasított körmű állatot felhajtani nem lehet.

— Utépítés miatt Debrecenben október 3. hétfőtől az átmenő forgalom elől lezárják a Virág utcának a Sárió és a Landier Jenő utcákkal közlő északi szakaszát. Az előírt úti szabályokat meg kell követni, a járműveknek a szűkített utca alatt az ebben az utcában lakók részére célúvarra lehetőséget biztosítani.

Lottónyeremények

A 39. játékhéten ötállalatos szelvény nem érkezett. Négy találatot 48 fogadó ért el, nyereményük a nyereményilleték levonása után egyenként 72 086 forint. Három találatot 5182 fogadó ért el, nyereményük a nyereményilleték levonása után egyenként 334 forint. Két találatot 147 500 fogadó ért el, nyereményük egyenként 15 forint. (MTI)

— Gyermekrajz kiállítást rendez a hajdúböszörményi 4. számú általános iskola rajzszakoskora a debreceni ifjúsági klubban. (Kossuth utca 51. szám.) Megtekinthető október 3—13-ig, hétfőn, kedden és csütörtökön 14—18 óráig, szerdán, pénteken és szombaton 9—13 óráig.

— Aramszünet lesz Debrecenben október 3-án 9-től 15 óráig a Kálvin tér 12-14. Péterfia u. 2-16. számú házakban. Darabos utca mindkét oldalán a Thaly Kálmán utcáig. Gönczi utcán és a Kollégium épületében.

— Dr. Mocsári László belgyógyász október 1-től ismét rendel délután 4—3 óráig. Veres u. 12. (x)

— A Debreceni Népi Egyesítés október 10-11. belépéssel próbára, népi táncok, gyakorlatok kíséretében zongorakísérettel keres. Jelentkezni lehet október 2-án, vasárnap 9—13 óráig az egyesítés helyiségében. Városház u. 2. bejárat város-háza épület hatúl.

Színházi műsor

Ma délelőtt fél 11-kor Optimista tragédia. Déryné ifj. berlet. Fél 8-kor A mosoly országa, berlet. Szünet. Kedden 7-kor Optimista tragédia. Egressy berlet. Szerdán 7-kor Optimista tragédia. Fancsy ifj. berlet.

A televízió mai műsora

BUDAPEST
9.05 Iskola-TV. Kémia. (Középsz. I. oszt.) 9.30 Országos nyelvi. (Középsz. III—IV. oszt.) 9.55 Híradó-földes kamera. — Utóhíradó. 10.10 Paletta. 10.40 Foxi Maxi kalandjai. Magyarul beszélő amerikai rajzfilmsorozat. 14.23 Tatabányai Bányász-Vasas bajnoki labdarúgó-mérkőzés, közvetítés Tatabányáról. Szünetben: a Magyar Hírdető műsora. 16.20 Televízió Magyar film. 16.30 Nemzetközi mezőgazdasági magazin. Filmszereplők külföldi mezőgazdasági érdeklődésekről. 16.50 Találkozás a tudóssal. Beszélgetés a budapesti XIII. kerületi tanács vezetőjével. 17.20 Utazás jegy nélkül. A Balti-tenger partjainál. 17.45 Munkás-énekek. Közreműködik: az MSZBT Központi Férfikar. 18.00 A röntgensugárzás. 18.30 Mit akar én megtudni Magyarországról? 19.30 TV-híradó. 19.50 Esti mese. 20.05 Nagy siker volt... Csodálatos vagy, Júlia. Magyarul beszélő osztrák-francia film. (Ism.) 14 óvan felülnek. 21.40 Sporthírek. 21.50 A barangolás vendéglőnyve: Gellért Oszkár. 22.10 TV-híradó — 2. kiadás. 22.30 Jó éjszaka, felnőttek! Guató és a pénzárca. Magyar rajzfilm.

POZSONY
9.10 Gaudeamus igitur... 9.40 Gyermekműsor. 10.15 Kisértek a toronyban. (Vígjáték) 12.25 Nemzetközi Béke maratonverseny kiértékelése. 17.45 Gyermekműsor. 19.00 TV-híradó. 19.20 Telesport. 19.50 Előadás és elhagyatva. (Olasz-francia játékfilm) 21.55 az NDK Nemzeti Néphadseregének Művészegysége szerepel.

BUKAREST
7.32 Ászony műsor. 8.15 Gyermekműsor. 9.30 Faluműsor. Délután labdarúgó-mérkőzés közvetítése. 18.00 TV-híradó. 18.20 Közkönyvtár. 18.50 TV 3. A nézők kívánsága. 19.20 Návra népi együttesek műsora. 19.50 Vígjáték tanár úr! Játékfilm. 21.10 Népi muzsika. 22.00 Sportszemle. 22.30 TV-híradó.

„Nem hiszük, hogy nincs”

Ezt a mondatot ilyen határozottan Baicsa Ferenc Ámosd, Kossuth utca 3. szám alatti lakos írta le, s pénzügyi fedezetéről, kapacitásáról van szó. Ő — és nyilván más álmossdiak — nem tudja elhinni, hogy ne lenne keret arra, hogy a falu közepén húzódó csatornát még az esős idők beállta előtt kitisztítsák. Mert ez a csatorna évek óta keseríti a környék lakóit életét, részben azzal, hogy a mellette levő kertek vége állandóan vízben áll, de talán még inkább azzal, hogy árasztja a

bűzt, fertőzéseket okozó baci-lusokat. Ezen nem segít az se, ha időnként klórt dobnak a vízbe. De a megismétlődő igényekkel se mennek sokra a lakosok.

Ez valóban közügy, amivel a közegészségügyi szerveknek, de főként a helyi tanácsnak nagyon határozottan foglalkozni kell, s talán azon is gondolkodni, hogy társadalmi erőközpontosítással nem lehetne-e valamelyest bővíteni azon a kereten, amibe jelenleg nem akar beférni a csatorna tisztítása.

„Munkaruhában tilos a belépés”

Erre a levele az illetékes fellettes hatóság már választ is, mégis érdemes szóba hozni. Guttman Mihály debreceni lakos írta a következőket:

Hajdúböszörményben a mozival szemben levő cukrászdába tértek be barátjával együtt egyik délelőtt, hogy egy-egy feketét megígyanak. De csak szerettek volna. A felszolgáló ugyanis úgy nyilatkozott, hogy munkaruhába öltözötték nem szolgálnak ki. Levelelnétek ez az eset a múltkor emlékeztette, arra az időre, amikor valóban nem tehettem be a lábát munkásember egyes szorakozóhelyekre, s ezért

érezte nagyon megbántva magát az eset miatt. A Hajdú megyei Vendéglátó Vállalat igazgatója elnevezést kért a panaszostól, az üzlet dolgozóit is figyelmeztette, hogy a pultnál feltétlenül kötelesek a nem teljesen tiszta ruhában levő vendéget is kiszolgálni.

Az úgy ezzel le van zárva, s csak azért tartjuk szükségesnek a nyilvánosság előtt is szóba tenni, mert elég gyakori a panasz ilyen megfogalmazás: ha úton, munkában levő embert a cukrászdában nem szolgálnak ki, ezzel arra kényszerítik, hogy az italboltba menjen.

Még mindig?

Vannak panaszok, amelyek szinte olyan rendszeresen ismétlődnek, ahogy az évszázak váltják egymást. Évekkel ezelőtti látott napvilágot az a miniszteri rendelet, amely határozottan megtiltja az iskolákban, hogy bármilyen célra a gyerekektől gyűjtsenek. S mégis, alighogy megkezdődik a tanév, máris jön, vagy jönnek a panaszos levelek. Ezen a héten névtelenül kaptuk egy debreceni asszony levelét (nem akarja, hogy gyerekeinek legyen kellemetlensége

belőle), így csupán annyit tudunk, hogy az Arany János általános iskolában gyűjtöttek egy pedagógus megajándékozására. És csupán annyit kérdeztünk, vajon nem szerezne nagyobb örömet annak a munkáját jól végző pedagógusnak, ha a szülői munkaközösség egy csokor virággal kedveskedne neki anélkül, hogy ezzel áthágnának egy rendeletet és bosszúságot okoznának néhány szülőnek? Bizonyára magának a pedagógusnak is.

„Köszönöm a segítséget, fiúk”

Mert örömet szerezni nagyon sokféleképpen lehet. Özvegy Orgován Lászlóné Debrecen, Jósika utca 9. szám alatti lakosnak minden bizonnyal sokáig örömet okoz majd az, ha a múltkor esetre gondol. Az történt ugyanis, hogy megérkezett a téli tüzeleje, amit ő, idős asszony léte-re ugyancsak idős nővére segítségével kezdett behordani. De csak megkezdtek a munkát. Mert a Zákány utcai iskola egyik osztálya Kocsis

Albertné tanárnő vezetésével az utcai park rendbehozásán dolgozott, s mivel éppen készen lettek, azonnal kivetítették Orgováné és nővére kezéből a kis kézikocsi, s az utolsó szembehordták a tüzelőt. Jutalmat nem fogadtak el, a köszönömöt se várták meg, így hát nekünk kell tolmácsolnunk a szívvel jövő szavakat: „Nagyon köszönöm a segítséget, és kívánok nektek tanulmányaitokban jó előmenetelt.”

A saját határidő előtt

A határidők állítólag arra valók, hogy megtartsák őket. Különösen pedig az olyan határidő, amit valaki saját magának írt elő. Úgy látszik azonban, hogy a debreceni I. kerületi Tanács V. B. pénzügyi osztályának vezetője nem így gondolkozik. Olvasónk esete bizonyítja. Kapott egy felszólítást a pénzügyi osztálytól, hogy fizessen be szeptember 15-ig 48 forint háza-dót. Ha fizetni kell, hát fizet, úgy gondolta, 14-ig ráér. Ám szeptember 10-én megkapta az értesítést, hogy a pénzügyi osztály 50 (!) forintot letiltott a fizetéséből. Kovács Béla vagongyári dolgozó joggal kérdezi tehát: minek akkor a határidő? Mi pedig azt nem értjük, miért kell 48 forintnyi tartozás miatt a munkahelyén kellemetlen helyzetbe hozni olyan embert,

NAPLÓ
8. oldal — 1966. október 2.

A NAGY ÖTLET

A kiadó igazgatója magához hívatta egyik fiatal munkatársát, Brabácsot.

— Ide figyeljen, fiam — szól a direktor, s a fiatalokat oktató főnök pózába helyezte magát. — Ismeri ezt a nevet?

A direktor szájából elhangzott az egyik, legtöbbször által olvasott író neve. Az említett író műveit fantasztikus példányokban nyomták ki, s a megjelenő könyveket napok alatt kapkodták el az olvasók.

— Hogyan ismerném — mondta a fiatal ember, s áhitatosan megismételte az elhangzott nevet.

— Nos, akkor azt is tudja, milyen kelendők az említett író munkái. Van azonban egy hiba. Nevezett író már rég halt, s irodalmi hagyatékát a legutóbb kiadott „Légió a láthatáron” című regényével kimerítettük. Sajnos már nem tudja új regényvel megörvendeztetni az olvasókat. A közönség érdeklődése viszont oly nagy, hogy bűn lenne kielégítetlenül hagyni. Mit tesz ilyenkor az ügyes kiadó?

— Ismét ki kell adni a nagy sikertű műveket — vágott közbe Brabács.

— Pancser! — szólott megvető mosollyal az igazgató. — Ezzel nem sokra megyünk. Új művek kellenek!

— Értsem — lelkesedett Brabács. — Meg kell szervezni az író hagyatékának újabb átkutatását. — Ezt már háromszor megcsináltuk — mondta az igazgató. — De jól figyeljen rám, van egy ötletem.

Brabács feszülten figyelte.

— Mit gondol, mi kell az olvasónak? X. Y. író? Nem, hanem X. Y. író stílusa, mesészővése, humora. Csak X. Y. író tudja ezt nyújtani? Nem. Gondoljon például a stílusparódiára.

A parodista megragadja a mű leglényegesebb jellemzőit, s reprodukálja az író művészetét. Egy író nem mindig képes önmagát adni, de a parodista mindig adja az író. Ezért támadt az az ötletem, hogy megíratom az előbb emlegetett író további műveit. Az új műveknek csak annyi közük lesz az íróhoz, hogy az ő neve alatt fut-

nak, és stílusuk szinte azonos lesz az eredetivel. Persze vigyázni kell, nehogy valódi paródia legyen a regényből. Erre szakavatott írodalmárok fognak ügyelni — fejezte be az igazgató, és elégedetten dörzsölte kezeit.

— Mikor szervezi meg a dolgot? — kérdezte Brabács, s őszinte csodálattal meredt főnkére.

— Már itt is vannak az illetők — felelte a direktor, s lenyomta az asztalán levő gombot.

A csengetésre kinyílt a szoba ajtaja, s a titkárnő négy jólöltözött férfit vezetett be. Sorra bemutatkoztak. Brabács nem értette a neveket, csak ennyit: ... Irodalomtörténész ... író ... kritikus ... lektor.

Egy hónap múlva elkészült az első kézirat: „Az elvesztett naszád”, majd két hónap múlva a „Nyakig Johnny közbelép”.

Az új könyvek is óriási sikert arattak. A bizottság folytatja munkáját.

Gőz József

Heti humor

A találékony hajótörött

KERESZTREJTVEŒY SZÜRETI DAL

— Szorgalmas ősz! Begyűjtöd mind a termést, Édes szőlőt dobáltál a kosarakba. (Folytatás a vízszintes 2. és függőleges 1. számú sorokban)

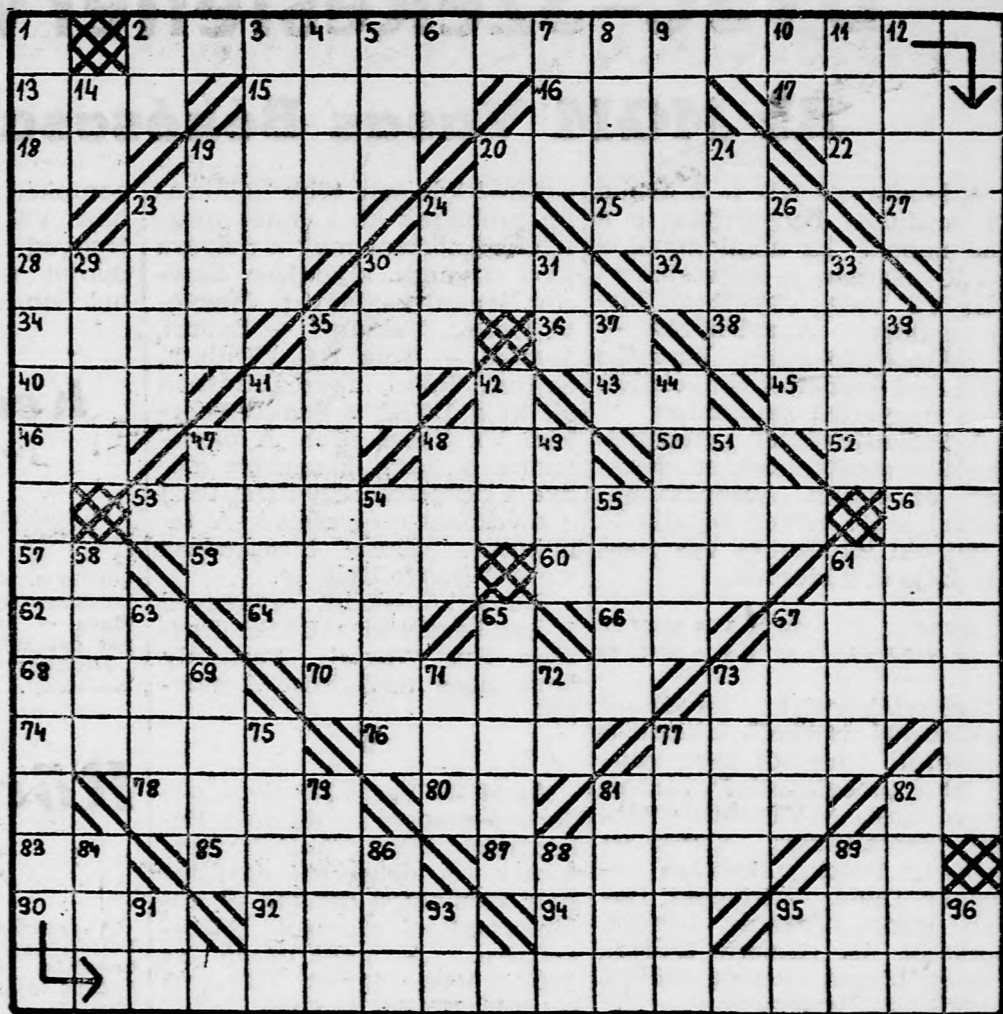
VÍZSZINTES

2. Az idézet folytatása. 13. Valamilyen irányba. 15. Ut széllyel mélyedés. 16. Rövidített ilyen. 17. Erőltetéstől kapott betegség. 18. Azonos mássalhangzók. 19. Férfi név. 20. Kormány. 22. Román pénz. 23. Névelővel — kölcsönről szóló elismervény. 24. Kimondott mássalhangzó. 25. Elmúlt felette az idő. 27. Fanyulvány. 28. Ilyen a vas, amit vernek. 30. Véleménykülönbség szűli. 32. Valamilyen irányba. 34. Fogy (a pohárból). 35. Orvászógyó fajta. 36. Az idézett vers írójának névjegye. 38. Olasz — udvar. 40. Német — szét. 41. Közismert szóval — megveszteget. 43. A legegyszerűbb gép. 45. Gyermekem. 46. Kimondott mássalhangzó. 47. Kevert — etkező. 48. Szezszes ital (+ ek.) 50.

Mértékegység. 52. K. K. Z. 53. A vers címe, amelyből idézünk. 56. A. E. 37. Kínai — nagy. 59. A Bánkban egyik szereplője. 60. A fizetés. 61. Az ország legnépesebb községe. 62. A. S. A. 64. Titokban figyelt. 66. Aru értékét fejezi ki. 67. Két kimondott mássalhangzó. 68. Névelővel — régi magyar rang volt (vissza). 70. Etványtalan embelet teszi. 73. Pápirra rögzítenek. 74. Bosz. 76. Lejegyez. 77. Táplálkozna. 78. Mesékben szerepel, „bölcs” jelzővel. 80. Tehénhang. 81. Bányász munkahely (vissza). 82. Azonos mássalhangzók. 83. Juttat. 85. Vívó fegyver. 87. Közvetlenül cikk márkája. 89. Növénny. 90. Előny (átvett német szó). 92. Allat. 94. N. G. Z. 95. Dunántúli megye.

FÜGGŐLEGES

1. A vízszintes 3. folytatása. 2. Ezen a napon 3. ... patak. 4. Királyi „szék”. 5. Halfajta. 6. Török — fehér (Vissza: kicsinyítő képző). 7. Nagy sikerrel szerepelt nálunk ez a szovjet büvész. 8. Nem helytelen cselekedet. 9. Evszak-? 10. Hang nélkül les. 11. O. E. L. 12. Kevert — read. 14. D. G. 19. Káin testvére volt. 20. Hibáz. 21. Prémjéről közismert állat. 23. A levegő-mindenség. 24. Pest megyei község. 26. Régi előkelő cím. 29. Nem megtöltött. 30. Húz. 31. A. K. 32. Férfi név. 35. Kintrol a szobába helyezett át. 37. Kimondott mássalhangzó. 39. Fedve. 41. Labdát levez. 42. Leszt (-). 44. Utjából elmev. 47. O. S. P. 48. Birtokában van. ... vele. 49. Kevert — kopasz. 51. Erődtimény. 54. Bánkodik. 55. Irene Nemirovsky

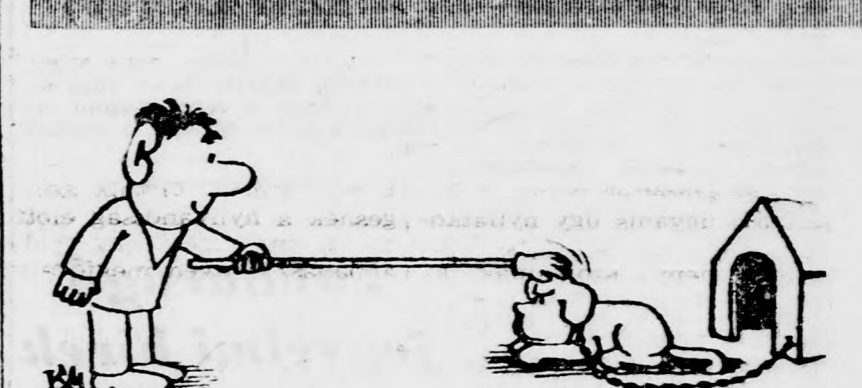

regényének címe (Rádióváltozatát most adták). 58. A vízparti növény. 61. Etkező (+). 63. Névelővel — dicséret szó. 65. Aki nem figyel rád. 67. Női név. 69. Névelővel — ópiumot tartalmaz. 71. Bátorodik (vissza). 72. Cipész szerző. 73. Kihalt néptörzs. 75. Ráír (-). 77. Vissza — üzene. 79. Ceruza. 81. Kevert kötőszó. 82. Cicipő alja. 84. Régi építészeti stílus. 86. D. K. K. 88. Ausztriai folyó. 89. Gyorsan eszik. 91. Azonos mássalhangzók. 93. A. O. 95. Fordított névelő. 96. Azonos magánhangzók.

Beküldendő október 12-ig: vízszintes 2. és függőleges 1. és vízszintes 53.

A borítékra „Keresztrejtvény” irandó.

A Napló 1966. szeptember 18-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: — Tartuffe Orgonja — Harpagon — Buhari — Gaston — Fösvény — Gorkij — Elitász — Revizorban a Polgármester — Ramsden Roebuck. Könyvet nyertek: Vass Zoltán Debrecen, Thomas Mann utca 23.; Lelesz Erzsébet Nyíradony, Kun Béla u. 8.; Ereszk Bertalan Debrecen, Új Elet park; Sass Imre Pispókudány, Kalapács u. 19.; Füzess Gyula Debrecen, Ságvári E. u. 7. A könyveket postán küldjük el.

Barátkozás

— Nem értem, miért nem adta nekem is a combomba az injekciót.

Közületek figyelem!

A Földesi Pöldművelésügyi minisztérium ajánlja az alábbi állószekrényt: 1 db hajtóról kompresszorral, egy db légkompresszor sörscsapóláshoz.

EXPRESSZ HEATING KÁLYHÁT keres megvételre a Fémfeldolgozó Ktsz

Debrecen, Vágóhid utca 3. A.

Mondtam mindig, hogy egészségügyi kultúránk magas fokon áll. Most újabb adattal tudom bizonyítani. Idézem a népi ellenőrzés sportvonalon tartott országos vizsgálatáról szóló hivatalos méltatás sorait: „az NB II-ben és ennél magasabb osztályban szereplő labdarúgóknak a vállalatok, üzemek vezetői jelentős munkaidő-kedvezményt biztosítanak, a hétfői napokon tisztálkodási szabadság címén engedélyezik a távollétüket.”

Azt hiszem, nagyon elégedettek lehetünk. A széles néptömegek között hódító „Tiszta udvar, rendes ház” mozgalom édes gyermekeként megszületett hát a „Mosakodj minden hétfőn a futballisták!” akció, amely jogos igényt elégit ki. A fociberkeben ennek előtte a meccsek után csak az edzők, kapitányok mosakodhattak így vagy amúgy. Például: „Csúszós volt a pálya”... „Tikkasztott a hőség”... „Az ellenfelet pártolta a hondurosi bíró”... „Fáradt volt a csapat”... „Gurult a labda”... „Az ellenfél állandó göllővéssel zavarta meg védelmünket” és így tovább. Most már viszont a játékosok is mosakodhatnak.

A hétfői tisztálkodási mozgalomra nagy szükség van. Igaz, hogy a meccsek után zuhanyozhatnak a játékosok, de már például nem tudnak fogat mosni, körömöt tisztítani. Erre nincs idő vasárnap a meccs

jesen indokolt tehát a hétfői tisztálkodási nappá szentelni. Mődfellett csodálkozom azonban, hogy az illetékesek nem figyeltek fel arra, hogy az akció még mindig szűk keretek között mozog, csupán a fut-

vesek kiváltsága lehet. Ez a jelenség nem más, mint burzsoá arisztokratizmus, kapitalista csőkevény. Ki kell adni az általános jelstöt: mosakodjon minden hétfőn minden sportoló széles hazában.

sportolókkal szemben. Erre utal, hogy a hivatalos sportkultúrában külföldre utazó sportolók ellen 35 esetben kellett az illetékes vámiügyi szerveknek eljárás kezdeményezni, sportvonalon viszont nem mindig történt meg a megfelelő felelősségrevonás. Sőt továbbra is lehetővé tették a vétkesek külföldi utazását.” Ilyet olvastam: „...bevezették hetenként háromszor a napi két edzést. Ezeket általában úgy osztják be, hogy nagyjából munkaidőben folynak... Eleve kizárt, hogy a labdarúgás mellett rendszeresen aktív munkát végezzenek...”

Egészségügyi probléma

Jó, rendben van, nem lehet mindent márról holnapra. De átmeneti megoldásokról szó lehet. Ez akkor jutott eszembe, amikor a már említett vizsgálat méltatásában ezeket is olvastam: „Súlyosan kifogásolhatók az átköltözési átalány címén, zsebből történt kifizetések is, amelyek lényegében játékosvásárlásokat takarnak. Súlyosbíto körülmény, hogy e nem kis összegek forrása ismeretlen...” Másutt pedig ezt: „A felsőbb sportszervek sem lépnek fel mindig megfelelő eréllyel a magukról megfelede-

kezelésükkel szemben. Erre utal, hogy a hivatalos sportkultúrában külföldre utazó sportolók ellen 35 esetben kellett az illetékes vámiügyi szerveknek eljárás kezdeményezni, sportvonalon viszont nem mindig történt meg a megfelelő felelősségrevonás. Sőt továbbra is lehetővé tették a vétkesek külföldi utazását.” Ilyet olvastam: „...bevezették hetenként háromszor a napi két edzést. Ezeket általában úgy osztják be, hogy nagyjából munkaidőben folynak... Eleve kizárt, hogy a labdarúgás mellett rendszeresen aktív munkát végezzenek...”

Súlyosbíto körülmény, hogy e nem kis összegek forrása ismeretlen...” Másutt pedig ezt: „A felsőbb sportszervek sem lépnek fel mindig megfelelő eréllyel a magukról megfelede-

Szóval ezeknél a dolgoknál jutott eszembe, hogy mégsem kellene mindenáron erőltetni sportéletünkben az általános tisztálkodási mozgalmat. Egyszerre talán elégséges lenne szokatlanoként bevezetni csupán a „tisztá kézi” akciót.

Persze nem parancsszóra, nem adminisztratív úton, hiszen a mi sportolónk nem hivatásos profik. Csak amatőrök, akik önként vállalva azt csinálnak, amit éppen akarnak.

Soltész István

HANGULATOS SÖRZENE

AZ ARANYBIKA KINIZSI SÖRÖZŐJÉBEN

SZERETTEL VARJA VENDÉGEIT A HAJDÚ MEGYEI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

Debreceni Asztalos Ktsz

Mindennemű faanyag bérszárítását

állandó jelleggel, modern, nagykapacitású szárítóüzemekben vállalja. Ügyintéző: Lakkó József. Telefon: 13-70.

MH. 215

Felvezünk

lakatos, hegesztő, kovács szakmunkásokat és segéd munkásokat

budapesti és vidéki munkahelyeinkre. Munkásszállást, étkezést biztosítunk. Félével esetén utiköltséget megtérítjük. Jelentkezés: EM Gép- és Felvonószervező Vállalat Budapest, VI., Mozsár u. 14.

MH 10954

RÓZSA!

A legszebb nemzetközi újdonságok. Tulipán, jácint, nárcisz, gladiolus, gyömbörcserjék, díszcserjék. Kérje díjmentes fajtajelképeteket. Szállítás postán. Székely dísznövénykertészet

Budapest III., Vörösvári u. 18.

OTTHONÁBAN ANAGYVILÁG

Babtermelők, figyelem!

MEGKEZDŐDÖTT A SZÁRAZBAB FELVÁSÁRLÁSA

MAGAS

ÁTVÉTELI ÁRAK:

Fürj bab	1100 Ft/q
Speciál fehér	1100 "
Szokvány fehér	800 "
Egyszínű színes	800 "

A HELYI FMSZ-EK MINDEN MENNYISÉGET KIS ÉS NAGY TÉTELBEN EGYARANT ÁTVESZNEK

Apróhirdetések

Hálószobabútor eladó, Zalka Máté u. 8.

Eladom kertés házamat 200 négyzetméter területtel, Bérhalmi lakás-cserével, Kosztolányi Dezső u. 11, Kertváros.

Bejárótól délre felvezek. Április 4. óta 41. E. Erdeklődni 3-6 óráig.

Disznóperzselőgép, hurka-, kolbászfőző gép, kártyevő-csapda, pástörök, kellek, jóhám-díszkarika Kulcsár kisiparosnál, Budapest, Rákóczi út 6.

Irhakabátok tisztítását, festését, mindennemű szőnyegfoltosítást, javítását, aliszabását, csimálását. Jankab Antal szőcsmesterrel, Kossuth u. 25. udvarban.

Trabant 500-as személygépkocsi eladó. Csemete u. 3.

Útcai vaskapu eladó. Apponyi u. 71.

Új utcai 1. sz. ház hely eladó. Erdeklődni Legányi u. 11.

Miskolci szövetkezeti garzonlakásomat elcsérelnem Debreceni nasonlora, Nyil u. 105.

Wartburg 1000-es személygépkocsi, ebédasztal, villanytűzhely eladó, Kardos u. 7.

Jó állapotban levő mély gyermekes eladó. Tanító u. 3.

Két nőt vagy férfit albérletnek felvezek. Timár u. 15.

56 éves intelligens iparos, gyermektelen, korban hozzáillő nővel megismerkedne házasság céljából. Levelet „Boldog házasság” jellegre a kiadóba kérem.

Gyermek gondozását lakásomon vállalom, ottalvással is. Bartók Béla út 57.

Férfi részére külön bejárattal bútorozott szoba eladó. Széchenyi u. 99. Madár.

Kereskedelepen 287 négyzetméter háznyi eladó, motorkerékpárt beszámított. Kismarja, Bocskai u. 1.

1 db üveges ajtó, vas-ágy, eladó. Bezerédi u. 12.

Dolgozó házaspárt és egy magányost albérletnek felvezek. Léta u. 15.

Kétszobás, kertessel eladó ház, beköltözhetően eladó. Diófa u. 38.

Eladó egy db kisméretű, új cserépkályha, 4 db új boroshordó 60-160 literes és használt autógumi. Nyomató u. 12. hűzős csengő.

Irhakabátok tisztítása, festése, szőrmebundák alkítás, borkabátok dukkózása, Katona Vilmos szőcsmesterrel, Simonffy u. 2.

Pianínó eladó, részletfizetésre is. Pesti u. 51.

Eladó Opel Rekord személygépkocsi kitűnő állapotban, vagy Trabant személygépkocsi cserélhető. Virkedvő Mihály u. 61.

Fiat Topolino személygépkocsi, üzemeletes állapotban eladó, Kigyó u. 5.

Jó állapotban levő, zárt végű, rácsos oldalú gyermekágy eladó. Nagyerdő, Gvadányi u. 7.

Skoda Oktavia személygépkocsi, igényesnek eladó. Hátár u. 29. Mestekintéző vasárnap.

Szűrszék, daráló kölcsönadók. Kossuth u. 57.

Szűrszék, 80 literes eladó. Bíró u. 13.

Autógarázs eladó. Dr. Kiss, Bolvai u. 5. A.

Külön bejárattal bútorozott szoba, fiatal házaspárnak kiadó. Tálto u. 17. Szabadság telep.

Olcsón eladó 4 db 12 hetes malac. Mémrót u. 14. 8-as autóbusszal.

Külön bejárattal üres szoba kiadó. Babits u. 70. Kertváros.

Elcséreltem kertés házamat, kétszobás főbérletivel. Malvin u. 47.

Egy hold, jól jövedelmező szülő, zártkertben, autóbusszmegejelőző közel eladó, vagy két hold bére kiadó. Erdeklődni Szabó Kálmán u. 68.

Dióháli, fürdőkályha eladó. Széchenyi u. 43. II. udvar.

Külön bejárattal bútorozott szoba három férfi részére kiadó. Király Ferenc u. 13.

Skoda 1100-as személygépkocsi fizetési könyvvel, könnyítéssel eladó. Mák u. 12.

Szép bútorozott szobába két fiatalembert vagy diákok felvezek. Zúgó u. 6. Hatvan utóból nyílik.

Külön bejárattal szoba két dolgozó férfinak kiadó, vagy fiatal házaspárnak, Kincseshegy u. 26.

Eladó 1900-es Wartburg személygépkocsi, vagy 601-es Trabant elcsérelhető. Erdeklődni Tóthfalusi téren 9-13 óráig.

Eladó szűrszék eladó. Csizs u. 21. Erdeklődni délután.

Nyloncsipke menyasszonyi ruha, koszorúlánny ruha kölcsönzés, Batthyány u. 20.

Egyszerű, 44 éves öngyertyaszovny, társaság hiányában, ezúton keresek korban hozzáillő, intelligens férfit ismeretségi háttérrel, céljából levelet „Aki megért” jellegre a kiadóba kérem.

Tavaszi televízió kifogástalan állapotban eladó. István út 37. B. Kozma.

Férfit albérletnek felvezek. Fűvészkeret u. 14.

Fényezett háló, sodrony, 6 matrac, alig használt, mekkert szőnyegtel eladó. Sárcsi u. 10. GÖCS-bérszék mögött.

Egy jó állapotban levő cserépkályha eladó. Thomas Mann u. 30.

601-es Trabant személygépkocsi eladó. Megtekinthető vasárnap délelőtt Hatvan u. 35. Autóker. előtt.

Nyelvtanár felnőttnek angol tanít. Hajdúsági Áruház felett. II.1. Neon melletti bejárat.

Jó állapotban levő zománcozott asztaltűzhely eladó. Akadémia u. 10.

Kárpított garnitúra eladó. Alkotmány u. 8. II.9. Eladó nagy, hatágú fi. kusz, Dobozy u. 5.

Huszonegy darab álló export Varja szobabútorokból, 22, 10-től nyert, huszonegy forint értékű utalvány eladó. Széchenyi u. 60.

Kiadó külön bejárattal bútorozott szoba férfi részére. Csonka u. 20. B.

Bútorozott szobába lakóházat keresek, Petőfi tér 20-21. VI.8.

Eladó bútorokhoz, kétlyukú resz, Hősök u. 9.

Férfit lakótársnak felvezek. Dimitrov u. 4. II. lépcső.

A Biharkeresztesi Gépjavitó Állomás könyvjárással Super-Zetor traktorokat átvész.

Külön bejárattal bútorozott szoba két személy részére kiadó. Homok u. 21.

Bontásból kikerült törmelék díjmentesen elhordható. Maróthi György u. 23.

Egy cserépkályha eladó. Zwingli u. 5.

500 tojásos keltetőgép, villanyos eladó, Derecske, Nap u. 4.

Szövetkezeti kétszobás önkormányzatos lakást cserélek két külön álló lakással. Erdeklődni hétköznap 15-05-ös telefonon.

Menyasszonyi ruha nyonescipkéből és bunda kölcsönadó. Kétfalmon u. 5.

Megvételre keresünk egy három- és egy egyszobás, esetleg két kétszobás beköltözhető önkormányzatos lakást szabad rendelkezésű lakást vagy családi házat, azonnali fizetés mellett, lehetőleg a belvárosban. Ajánlatokat az 57. postafiók számára 1-es főpostára kérem leadni.

Eladó négy személyes kámpinggarnitúra: fényezett háló, vitrin, kétszemélyes rekamé, két fotel, kerékpár, két személyes szőnyeg, egyéb bútorok. Pacsirta u. 19.

Zongorát hangol, javít. Tili, Domb u. 1. Telefon: 61-52.

Közműve vadány eladó, Apafai lőer bejáratánál. Erdeklődni vasárnap egész nap. Péntekéknél.

Karcsi csempéjű kádáló igényesnek eladó. Mák u. 32.

Középtermetre női, zöld, új, szivacskaft eladó, import. Erdeklődni hétfőn 17 óráig, Viola u. 7. fszt 17.

Idős nő gyermekhez elvitetését megvételről felvezek. Hajdúsámon, tiszti lakótelep, Bugyi Sándor.

Dolgozó férfit albérletnek bútorozott szobába felvezek. Homok u. 78.

407-es Mosekvis személygépkocsi, kifogástalan állapotban eladó, Darabos u. 6.

Eladó 1178 négyzetméter szülő, beköltözhető szoba, konyhával házzal Boda-szón (iskolával szemben). Erdeklődni Csáthy u. 7. A. Szabadság telep.

Autójavítás, autómotorok felújítása, nagyjavítása garanciával, rövid határidő alatt. Szabolcsi autójavitó Nyiregyháza, Bocskai u. 50.

Eladó világos, új háló bútor. Kossuth u. 12-14. III.1.

Vízvezetékcsövet horganyzott felcölösti csocsig, beépíthető fürdőkádát veszek. Janka, Erdő posta. Fiók: 3. Telefon: 32.04.

Értekezni mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtethetetlen felesem, édesanyám, testvéreim, nagymamám és jó rokonunk.

SZILÁGYI IMRÉNÉ
Kovács Erzsébet

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és részvétellel mély fájdalommal és bánatunkban osztottak.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szerett testvéreink és rokonunk,

BOZSÓ BORBÁLA

szepember 29-én, hosszas betegség után elhunyt. Temetése október 5-én, szerdán délután 2 órakor lesz a díszteremből a római katolikus egyházi szertartással.

A gyászoló család

Fájdalommal tudjuk mindenkiel, aki ismert és szerette,

ÖZV. GRÓSZ MENYHÉRTNÉ
Katz Irén

hosszú szenvedés után, szeptember 30-án elhunyt. Gyászolják gyermekei: Ibi, Eva és Zoli; menyee: Éva; vejei: Kálmán, József; unokái, valamint barátai. Temetése október 5-én 13 órakor lesz Budapestben a Farkasréti Köztemetőben. Minden külön értesítés helyett.

A gyászoló család

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szerett férjem, édesapánk, nagyapánk, testvéreink és rokonunk,

HAVRILLA MIHÁLY
nyugdíjas

szepember hó 29-én, hosszas szenvedés után, 53 éves korában elhunyt. Temetése október 5-én délután 1 órakor lesz a díszteremből a görög katolikus egyház szertartásával.

A gyászoló család

Eladó lemezvilág Csepel motorkerékpár szétszedett állapotban és Mátra motorkerékpár-váz. Veres u. 27.

Eladó igényesnek gyermek sportkosci, Pitos Sándor, Mester u. 36.

Cserépkályhák, alig használtak, több színben eladók. Thomas Mann u. 57.

Kishegyesi úthoz közel, 800 négyzetméter tizenlábos eladó. Csapó u. 8.

Kalor kályha, gyermekágy, szekrény eladó. Mátyás király u. 26.

Tetőnek való új épület eladó. Miképcsi út 10. Soos.

Egy külön bejárattal bútorozott szoba férfinek albérletbe kiadó. Csap u. 86.

Pannónia motorkerékpár eladó. Klappa u. 9.

Boroshordó 370 literes kiadó, 18 soros vetőgép eladó. Bégány u. 14. Boldogkert.

Gyermekszerező nőt, ki a házmunkában is járhat, sürgősen felvezek gépesített háztartásomba. Sás Imréné tanárnő, Lenin u. 88.

Háztartási alkalmazottat, mindenes bentiakót felvezek, ugyanott házirobot eladó. Csonka u. 4.

Egy db komplett vízellátó berendezés egyfázisú motortal eladó. Hajdúsóbozsló, Bethlen u. 18.

Domokos Lejos u. 20. sz. alatti telek sürgősen eladó. Erdeklődni Petőfi tér 7. I. em. 6. ajtó, egész nap.

Kombinált szobabútor, szőnyeg eladó. Erdeklődni vasárnap. Arpa utca 7. GÖCS-nél.

Boroshordók eladók. Páterfia utca 12., Szakál.

Kétszer cserépkályha-összkomfortos lakást cserélek másfél szobás modern, távfűtéses önkormányzatos lakást. Béke u. 59. Cegléd.

600 négyzetméter gyümölcsös üres egy szoba, konyha, fürdőszoba, nyáriháló eladó. Füstelt, szép kombinált szobabútor. Berva motorkerékpár és öt mássa szülő tőkeről eladó. Komlóssy út 52. Telefon: 48-73.

Távfütes bútorozott szobába, nagyalomás közzeiben, egyetemista lakóházat keres. Beloiannisz u. 2. I. 4.

Elveszett ballonkabát, szürke zippzáras táská pénétek a Meteor mozi környékén. Beszúletes megtaláló jutalomban részesül. Vásárhelyi Lajos, Hun u. 5. Kerekes telepi fűrdőnél.

Bútorozott szoba kiadó. Boszorményi út 137.

Gumis stráfkocsim eladom vagy bérbeadom, Vendég utca 64.

Elcséreltem nagyméretű egyszobás lakásomat hasonló belvárosra. Vöröshadsereg útja 7., második udvar.

Eger, Jókai utca 2. számú családi ház beköltözhetően eladó.

Fiatall házaspár kisgyerekekkel üres vagy bútorozott szobát keres. Ajánlatokat Bocskai, Kishegyesi út 22.

TERMELŐSZÖVETKEZETEK, VÁLLALATOK!

A Zetor 25 K traktorok fő- és cserejavítására kijelölt Biharkeresztesi Gépjavitó Állomás megrendelés esetén az ország bármely részébe

24 ÓRÁN BELÜL, három havi garanciával, 22-32 ezer forintot fixáron szállítja a fenti típusú főjavított

CSERETRaktorokat. Vegye igénybe cseretraktor-szolgálatunkat. Mezőgazdasági Gépjavitó Állomás, Biharkeresztes.

A Debreceni Ruhaiipari Vállalat és a Debreceni Kötszöv Vállalat rendezésében nagyszabású

ősz-téli divatbemutató

az Aranybika üvegtermében 1966. október 3-án 17 óráig. Szünetben műsor MH 324

Soha anyák könnye ne hulljon!

Nagyléta a napokban szovjet vendégeket fogadott: fiatal együtt Jerevánból a közsébe érkezett egy nyugdíjas asszony.

A történet 22 évvel ezelőtt kezdődött. Ahogyan a bajtárs, a barát emlékszik róla: „A szovjet hadsereg nyomására a fasiszták visszavonultak. Így jutottunk el 1944-ben egy ma-

gyar faluba, Vértesre, melybe több út vezetett. Fel kellett deríteni, melyik a járható. Teljesítettük a feladatot. Amikor visszaérkeztünk V. Mnacakanyan jelentette: »A parancsnok végrehajtottuk«. A parancsnok megszorította Mnacakanyan kezét. Nem tudhattuk, hogy ez volt bajtársunk utolsó felderítése. A közelben ellenséges

bomba robbant, s egy szilánk mellém talált.

Azóta sok év telt el. A történet tovább folytatódott: magyar és szovjet emberek segítségével megtudta az örmény asszony, hogy fiát Vértesen temették el. Később Nagylétán — a környéken elesett szovjet harcosokkal együtt — közös sírba helyezték.

Nagyléta ünnepelőben várta az asszonyt, az édesanyát, aki másik fiával együtt jött a közsébe. A hősi emlékmű márványfalába fénykép került s alá a felírás: Varazdat Konsztantyinovics Mnacakanyan. Az emlékmű körül álltak a nagylétai emberek, köztük fehér ingben, piros nyakkendőben azok az úttörők, akik évek óta gondozzák, friss virággal díszítik a sírt.

Megérkeztek a vendégek. A község vezetői fogták közre az anyát és a fiát. Tóth Béla tanácselnök emlékezett a harcokra, a szovjet hősiökre. A testvér választott: küzdenünk kell, hogy ne legyen többé háború. Apák, fiúk ne haljanak meg, soha anyák könnye ne hulljon.

Aztán a koszorúzásra került a sor. Az anya, a szomorú, fekete ruhás asszony ott állt a sír előtt. A nikor meglátta a fia fényképét, könnybe lábadt a szeme.

A koszorúzás után a vendégek az általános iskolában találkoztak a VIII. B osztály örsével. Beszélgettek, érdeklődtek egymás életéről. Az úttörők igyekeztek mindent megtudni az elesett katonáiról. A beszélgetés végén a lányok meghívták a testvér 11 éves kislányát, töltsse a jövő nyarat náluk, legyen a vendégük. Az apa köszönte a meghívást. Tudta, hogy lánya jó helyre — barátok közé jön.

P. G.

Az anya a sírnál

BALESETI JEGYZŐKÖNYV

Halálra gázolta a kerékpárost a motoros

Az elmúlt héten négyen veszítették életüket Hajdú-Bihar megyében közlekedési baleset következtében: amint arról már a hét folyamán a Napló hírt adott, két embert a püspökladányi vasúttállomáson, egyet a debreceni MÁV Fűtőház területén mozdony gázolt halálra — a negyedik áldozat Tóth Bertalan 66 éves, Debrecen, György utca 7. B szám alatti lakos.

Tóth Bertalan kerékpárját tolvaj igekezett Hajdúsámson irányából Debrecen felé. A 4. számú kilométerközélemben érte utól őt a motorke-
rekpáron hajtó Bondár Sándor Debrecen, Domb utca 16. szám alatti lakos este fél 7 órakor. A motoros az esti szürkületben későn vette észre az előtte gyalogosan haladó kerékpárost, nem tudta kikerülni, elütötte. Tóth Bertalan az össze-
ütközés következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy röviddel kórházba szállít-
tása után meghalt. Bondár Sándor is súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrségi viz-
sgálat tart.

Súlyos balesetet okozott a szabálytalan előzés

Szeptember 28-án délben Debrecenben a Vágóhid utcán haladt a Tengerész utca irányába Fodor József a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság személgépkocsijával. A Tengerész utca kereszteződése előtt 50 méterrel egy vontatót elő-
zött meg. Az előzés befejezése után továbbra is az úttest kö-

zépén hajtott, majd megkezdte a bekanyarodást a Tengerész utcába. Közben a személygépkocsi előzésébe kezdett motor-
kerékpárjával Tolvaj Ferenc Debrecen, Bánk 105. szám alatti lakos, de az előzést már nem tudta befejezni, nekiütö-
között a balra kanyarodó személgépkocsinak. A baleset során a motoros súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

Nem adott elsőbbséget a motoros

Szeptember 29-én a reggeli órákban Debrecenben, a Péterfia utcán — a Honvéd és az Eötvös utcák kereszteződésében — a kijelölt gyalogátkelőhelyen akart átmenni az utca túloldalára Bakos Józsefné Debrecen, Darabos utca 53. szám alatti lakos. Ugyanekkor a Bem tér felől motorke-
rekpáron közeledett a kijelölt gyalogátkelőhelyhez Tolvaj György Debrecen, Bellelegő 306. szám alatti lakos (testvére annak a Tolvaj Ferencnek, aki az előző napon Debrecenben, a Vágóhid utcán súlyos sérülést szenvedett). Tolvaj György nem vette figyelembe, hogy a kijelölt gyalogátkelő-
helyen halad a gyalogos, nem csökkentette a motor sebességét, és elütötte Bakos Józsefnét. Mindketten súlyos sérülést szenvedtek. A rendőrségi vizsgálat tart.

Ittas kerékpáros és gyalogos balesete

Kovács Lajos Debrecen, Zalka Máté utca 13. szám

alatti lakos úgy ült kerékpárra, hogy előzőleg szeszes italt ivott. Kerékpárján megingott az ittas ember, és a debreceni Csapó utca 34. számú ház előtt felborult. Olyan szerencsétlenül esett, hogy súlyos sérüléseket szenvedett.

Ugyancsak Debrecenben, a Csapó utca 40. számú ház előtt ittas állapotban, minden körülmények nélkül lépett az úttestre Tütös Sándor Debrecen, Bercsényi utca 2. szám alatti lakos. Eppen egy oda-
érkező motoros elé toppant, aki nem tudta már kikerülni a féktávolságon elé lépő gyalogost, és elütötte. A baleset következtében Tütös Sándor könnyű sérüléseket szenvedett. Mindkét baleset ügyében tart a rendőrségi vizsgálat.

Súlyos gyermekbaleset Zsákán

Szeptember 27-én a déli órákban Zsákán, a Felszabadulás utca 10. számú ház előtt Cs. D. M., Zsáka, Dankó utca 40. szám alatti lakó 8 éves kisfiú, hirtelen felszaladt a gyalogjárda-
ról az úttestre. A figyelmetlen gyermek egy szabályosan közlekedő motorke-
rekpárnak szaladt. A baleset következtében a kisfiú súlyos sérüléseket, Szabó Sándor Gyula, Marx Károly utca 5. szám alatti lakos, a motorke-
rekpár vezetője könnyebb sérüléseket szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

Tizedik külföldi turnéjára indul

a Kodály-kórus

MA NYILVÁNOS FŐPRÓBA

Debrecen nevezetességei, büszkeségei közé tartozik a Kodály-kórus. Joggal mondhatjuk, hogy hírneve nemcsak túljutott hazánk határain, hanem mint számos külföldi fesztivál győztese, kitűnően jegyzett együttese a nemzetközi kórusmozgalomnak. Gulyás György Liszt-díjas karnagy vezetésével a lelkes amatőrrekesek igen gyakran teljesítenek fontos kulturális feladatokat a népek barátságáért, szolgálatában idegen országokban. Valóságos dalos diplomaták már.

Most útra kelnek. A messzi Szardinia szigetére, Sassariba utaznak, ahol színházmelegnyitáson vesznek részt, és magyar heteken hangversenyeznek. A kórus tizenegy éves

fennállása óta ez lesz a tizedik külföldi turné. Olaszországot harmadszor keresik fel. Voltak már Angliában, az NDK-ban, kétszer Franciaországban és Nyugat-Németországban, Belgiumban S há már a statisztikai adatoknál tartunk, hadd említssem meg, hogy a sassari nyitóhangverseny az együttes 349-ik önálló fellépése lesz.

fejlesztési. A hangversenyadok programjában nemcsak a külföldi utak szerepelnek, hanem elsősorban itthoni rendezvények. Szentpéterszegben, Komádiban, a hajdúvárosokban éppúgy, mint a kis községekben Hajdú-Biharban és a megyén kívül. Mindezt olyan színvonalon, mintha hivatásos kórus lenne. Műsorukon szerepel Händel „Judas Makabeus”-a, Debussytól a Szi-
renek, Haydn Teremtése, a „Psalmus Hungaricus”. Még jól emléksünk a tavaly decemberi hangversenyre, ahol az új kórusművészet legjobbjai szerepeltek a műsoron. Ösbemutatóval vagy hangverseny-pódiumon először. Egyedülálló teljesítményre vállalkozott a Kodály-kórus az idei debreceni nemzetközi kórusfesztiválon. Ott volt a nyitóhangversenyen, a dal ünnepe, a minősítő hangversenyen és a záróhangversenyen. Egyetlen kórus sem szerepelt ilyen vitalitással.

Szentpéterszeg—London

A kórus működésének rögtön egy lényeges vonására lehet rámutatni. Nem olyan reprezentatív együttes, amely csak „nagy” szerepekre vállalkozik. Hétköznapi munkáját

fontos művelődéspolitikai célja hatja át: megismertetni a dolgozókkal a kóruskultúra kinccsétárát, híveket toborozni a dalnak, a zenének, művészet kedvelőket nevelni, közlést

Újabb kalauz nélküli járatok a debreceni villamosvonalakon

A Debreceni Közlekedési Vállalat közölte, hogy október 3-án, hétfőn üzemkedtetől újabb kalauz nélküli villamoskocsikat közlekedtet. A Csapó utcai villamosjáratok ikerkocsijain a menetirány szerinti első kocsikon nem lesz kalauz. A végállomásokon tehát mindig átte-

szik a KN jelzésű táblákat a menetirány szerinti első kocsi-
ra. Az I. számú — Nagyállomás—Klinikák — járaton a három kocsi közül álló szerelvényeken az első két kocsin nem lesznek kalauzok. A KN jelzésű kocsi-
ra csak bérletesek és szabadjegyesek szállhatnak fel.

TÁJÉKOZTATÓ

a bortermés bejelentéséről

A Vám- és Pénzügyőrség közli:

Mindazok, akik adóköteles italt állítanak elő, kötelesek a készített italt a vám- és pénzügyőri szakasznál adózás céljából bejelenteni. Adóköteles ital a must, a szőlőcsepe, a bor, a törkölybor és a gyümölcsbor. A bejelentésre szolgáló nyomtatványt a vám- és pénzügyőri szakaszoknál vagy a községi tanácsoknál díjmentesen lehet beszerezni. A bejelentést személyesen vagy postán a vám- és pénzügyőri szakaszhoz kell eljuttatni. Ha bejelentőlap, nyomtatvány bármely okból nem áll rendelkezésre, a bejelentést levélben is meg lehet tenni. A bortermelők a szüret befejezését követő hat napon belül kötelesek a termésbejelentést megtenni. A gyümölcsbort az anyag érjesztés alá vonását követő 6 napon belül kell bejelenteni.

Be kell jelenteni az összes készített mustmennyiséget, azt is, amelyet a bejelentés megtétele előtt értékesítettek, elfogyasztottak, illetőleg az állami felvásárló vállalatnak átadtak. A szőlőként értékesített termést nem kell bejelenteni. Törkölyön, héjon erjesztés esetében a kádakba töltött szőlőcsepe-mennyiséget kell bejelenteni. Be kell jelenteni a készített törkölybort, továbbá a készletben levő óbort is.

Ha a szüret részletekben történik, a részszüretet eredményt 6 napon belül jelenteni kell. A részbejelentésekbe nem kell felvenni a korábbi már bejelentett — részszüretet eredményét. A bejelentésen fel kell tüntetni az italt tárolási helyét. Ennek esetleges változását 24 órával előbb a vám- és pénzügyőri szakaszhoz közölni kell. Ha a mustot, a bort nem a termelés helyén tárolják, a termelésbejelentést mind a termelőhelyre, mind a tárolóhelyre illetékes vám- és pénzügyőri szakaszhoz meg kell tenni.

A termésbejelentés elküldése után előállított vagy megszerzett italmennyiségeket a készletgyarapodást követő 6 napon belül be kell jelenteni.

A bortermelő tsz, tszcs, egyszerűbb mezőgazdasági szövetkezet és hegyközség tagját, továbbá az egyéni termelőt gazdasági évenként — egy

családon belül — legfeljebb 250 liter must, bor után adókedvezmény illeti meg. A kedvezményes adótétel literenként 1,50 forint. Az adókedvezmény feltétele a szőlőterület használati jogának igazolása. Szőlőterületnek részben vagy egészben hasznábérltbe, feles bérletbe vagy ingyenes használatba adása esetén az adókedvezmény csak a bérlet (használat) illeti meg. Bejelentési kötelezettség terheli azt a természetes vagy jogi személyt is, aki nem minősül bortermelőnek, de megszerzett szőlőből, gyümölcsből adóköteles italt állít elő.

A Vám- és Pénzügyőrség a termelők adóköteles italkészletét ellenőrzi. A helyszíni ellenőrzéskor a termelő köteles az italkészletét megmutatni. Részletes felvilágosításokat a vám- és pénzügyőri szervek adnak. (MTI)

Összerakják, hogy szétszedhessék

Sajnos még nem megy ritkaságzárba nálunk bizonyos szállítási feladatok túlszervezése, a korábban hozott, de azóta már bizonyosan korrigálásra szoruló rendelkezés szerinti elvégzése. Ami az ötös ekékkel kapcsolatban a megyei operatív bizottsági ülésen elhangzott, az az ilyenfajta szervezésnek csaknem a „leteje”.

A Szovjetunió szállítja rászünkre ezeket a láncfalpalkához szükséges, nagy teljesítményű ötös ekéket. Az Erdi Gépjárató Állomás kapta a megbízást, vele kötötték szerződést, hogy a hazánkba érkező ötös ekéket itt szerelik össze és innen viszik tovább. Ebből kellene kapni ez évben több mint 80-at a Hajdú-Bihar megyei AGROKER Vállalatnak is. A kiutalás megvan, megvannak az ekék is, illetve jelentős részük már megérkezett hazánkba, csak éppen elszállításra vár. Mégpedig a debreceni rak-
tárba, oda, amelytől nem messze, nem is olyan régen elgurult a szállító vonat

Egy új és nagyon figyelemre méltó dolog: a kórus a debreceni zenei szakiskola zenekarával indul olaszországi útjára. Vagyis az történt, hogy a kórus mellett felmúlt egy új, önálló zenekar is olyan nívón, hogy Kodály „Missa brevis”-ére, Hugo Wolf Tűzlovasára, Mozart, Rekviemjére, Haydn Teremtésére vállalkozhat már. Koncertképes zenekarról van szó, amely a kórusal együtt rendkívül figyelemre méltóan fejlődik. Bebizonyítja, hogy mód és lehetőség van amatőr szinten is magas színvonal elérésére, nagy hivatás betöltésére. Ez ma már elvitathatatlan, és erre mutat jó példát a debreceni zeneművészeti szakiskola.

Rövid váza ez egy nagy munkának. Telnek a dolgos hétköznapi és a közös erőfeszítések sikereket hoznak. Kezdi az idei hangversenyevad nagyszerű élményeket ígérő hazai fellépésekkel. Gyarapodnak a nemzetközi kapcsolatok. Eppen nemrégiben kötött szerződést Debrecen a krakkói zeneművészeti szakiskolával, és már az idén küldöttségcsere, a következő évben kölcsönös hangversenyezésre kerül a sor.

És a hét elején utazás Olaszországba...

A kórus ma délelőtt fél tizenegykor nyilvános főpróbát tart a Bartók-teremben a debreceni közönség előtt. Vagy mondjuk így: debreceni hangverseny. A debreceni dalosdiplomáták újra útjára bocsátja a város.

S. I.